Lidia Handabura

Jurnal pentru Delfin

Hestia

© EDITURA HESTIA, 2004.
All rights reserved. Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin
EDITURII HESTIA
Reproducerea parțială sau integrală a textului,
pe orice fel de suport tehnic, tară acordul editorului,
se pedepseşte conform legii.

Printed in România

„Avem de dat prea multe explicații celor care ne cunosc, părinților, prietenilor, cunoscuților şi mereu trebuie să le susținem ideile despre noi prin tot ceea ce facem.”

JUAN MATUS

Există o *nerăbdare de a exista la unii oameni care, dacă nu mor de moarte naturală, se sinucid, iar dacă nu le trece prin minte lucrul acesta, pot fi determinaţi să se sinucidă. În dreptul comun, determinarea sau înlesnirea sinuciderii e considerată infracţiune şi se pedepseşte sever.*

Marii nerăbdători, cei care se lasă atraşi de gândul sinuciderii, vor ca totul să se facă *acum*! Acum să fie gata masa, acum să iasă din casă, acum să obţină un post sau un câştig, acum să se mântuiască...

Observând, în primii ani de viaţă, lucrurile înconjurătoare, mi-am format convingerea că în lumea asta toţi sunt înrudiţi, de la cele însufleţite până la cele lipsite de duh. Până şi tacâmurile pe care doica le punea pe masă aveau strânse legături de rudenie: lingura mare era mamă de tacâmuri, cuţitul era, bineînţeles, tatăl acestei familii de inox, furculiţa era fata cea mare, iar linguriţa, mezinul tribului, foarte asemănător mamei.

Singurii care nu păreau a fi rude erau chiar cei din familia mea. N-o să-l implic aici pe fratele

meu, mult mai mare, care a fost oarecum absent fizic, dar prezent prin afecţiunea lui, *abundentă,* s-ar putea spune. Avea atât de multă încât îi ajungea pentru toţi, de la oameni la animale, şi chiar pentru reptile şi moluşte. Iubea nediferenţiat şi trăia ca să poată da din supraproducţia lui de iubire altora. Aşa că Dumnezeu l-a luat de aici şi acum nu mai ştiu nimic de el. În memoriile mele nu voi pomeni

nimic de el, pentru că, într-un fel, după moartea lui, l-am asimilat. În schimb, aş avea câte ceva de spus despre padre. Acel padre !

La care nu ştiam cum să mă raportez : ca la un tată sau ca la un domn cam sinistru care locuia cu noi, mai precis ne vizita atât de des încât putea să pară că locuieşte cu noi. Mai mult, padre avea mereu prieteni care locuiau periodic cu noi, ceea ce încurca şi mai mult raporturile noastre, ale tuturor.

în zilele de sâmbătă padre îşi chema mereu prietenii cu soţiile lor şi atunci madre trebuia să danseze valsuri şi tangouri, iar padre era mândru de ea pentru că madre era frumoasă, brunetă şi spirituală. Nu-i plăceau blondele decât ca soţii ale altora. Nu şi-ar fi luat soţie o blondă, nu. Erau bune pentru zaiafet, dolofane şi cu ochii daţi peste cap, cu sânii opulenţi, între care să se prelingă transpiraţia dansului pătimaş, de neam prost, cu şaluri de grăsime, mici dar numai bune de ciupit. Ţesutul adipos, acela care promite săracului că niciodată nu-i va mai fi foame, acela îi plăcea lui padre. El, zvelt, oacheş şi uscat, ele, rumene, ochioase şi puţin prostuţe. Atât cât îi stă bine unei femei.

Dănţuiam şi eu, cu copiii prietenilor, imitându-i pe adulţi. Când dănţuiam, padre era fericit în felul lui, la gândul că va avea o fiică petrecăreaţă, ca să nu zicem altfel, că nu sună bine.

De cum plecau musafirii cei lacomi – una din soţii era atât de grasă încât nu mai purta propriu-zis rochie, ci un cilindru din stofa sau pânză, cu diametrul egal de sus până jos – padre o chema pe madre la convorbiri. Stăteam afară, sub luna plină şi mă întrebam de ce, după atâta voie bună, padre simte nevoia să ţină prelegeri severe, iar

madre să se apere ca un veritabil interlocutor de *talk-show* nu tocmai rezonabil. Mai târziu am înțeles că padre o presa pe madre să se poarte ca o prințesă, ca apoi să o tragă la răspundere pentru orice compliment pe care i-l făceau prietenii lui. Madre nu înțelegea niciodată pentru ce e bănuită. Abia eu, azi, înțeleg gelozia apriorică a lui padre, o gelozie care nu are nimic de-a face cu iubirea pentru altul, ci cu teama de *a nu fi* iubiți pe măsura importanței pe care ne-o acordăm noi înșine... Și... care merităm toată considerația, ba chiar și sacrificiul de sine al celorlalți! Deși padre și-a luat de mult bagajele din lumea noastră, a plantat germenele geloziei în plodul lui de bază și în loc să crească din el o gelozie la fel de mare ca și cea de origine, a ieșit o ură difuză față de tot ce nu corespunde înaltei idei despre lume pe care fiica lui și-a construit-o, meticulos ca un păianjen, în ani. Pentru că, iată, eu urăsc nu doar tot ceea ce ar putea fi trădare, ci sunt convinsă că totul e deja trădare. Și în consecință totul trebuie să fie pedeapsă pentru trădare.

Numai grasa cilindrică a pătimit de pe urma bairamurilor nesfârșite, atrăgând asupra ei un descântec rău după ce, adormind de sătulă ce era, musafirii au fotografiat-o, punând pe unul dintre ei cu o lumânare în mână, cu năframă neagră pe cap, lângă patul preaghiftuitei vietăți. Fotografia arăta cam ciudat: femeia cu lumânare și năframă râdea către obiectiv, iar grasa avea capul întors într-o parte, adică cum nu stă un mort. Or eu una, cel puțin, n-am văzut vreunul cu capul întors, pentru că întotdeauna se găsesc metode să le fie fixat capul drept, să șadă frumos când pleacă. Chestiune de bunăcuviință față de ce va urma, nu față de ceea ce a fost. Toți viii se ocupă acum de cel care îi va reprezenta în Ceruri.

La câteva luni după neinspirata idee, grasa a făcut apendicită, a fost operată şi i s-a uitat în imensul abdomen un instrument chirurgical. A dat în septicemie şi a murit. Niciodată n-am să înțeleg cum se poate uita un instrument într-un om, la fel cum ți-ai uita mănuşile într-un pupitru! Poți eventual să nu-l mai găseşti printre viscerele însângerate, dar să-l uiți?! îmi vine să râd: un criminal şi-a uitat cuțitul în burta victimei... Sau să-ți uiți mâncarea în stomac. Interesant verb, a uita! Ca şi acest padre al meu, care a uitat să mă iubească. A fost prea ocupat, ce-i drept. Avea atâtea probleme la birou, atâtea chiolhanuri de tras, atâtea gelozii de frământat...

Şi chiolhanurile au contenit brusc. Grasa cilindrică a fost o femeie bună, veselă şi avea un râs atât de sănătos şi prelung încât atrăgea imediat pe toată lumea în voioşia ei contaminantă. Fără râsul ei, chermezele nu mai puteau fi la fel.

Nu mult după moartea ei şi destrămarea coteriei dansante, padre, care nu mai avea acum rațiune de a sta pe acasă, a părăsit locanta şi mi-a spus la ieşire, în timp ce mă învârteam prin casă şi-i încurcam pe toți: „Plecați din calea mea!" Aveam cinci ani. Năduful cu care mi s-a adresat m-a umplut de nedumerire. Pe atunci copiii purtau cămăşi de noapte lungi din finet desenat cu animale. Când padre a plecat m-am împiedicat în acea cămaşă şi am călcat pe ea, din interior, pendulându-mă ca Hopa-Mitică şi căzând sprijinit în cap. Doica m-a prins din zbor şi m-a îndreptat. M-am uitat la capetele de urşi de pe mine, eram plină cu urşi albaştri pe tot corpul, eram poate chiar o ursoaică din moment ce padre m-a privit ca pe puiul altuia.

Urşii trebuie să dispară din case! Ca şi gândacii sau şoarecii. O casă cu urşi e tot ce poate fi mai neplăcut

pentru un om căruia îi place să danseze şi să râdă cu prietenii. Madre avea o orbită violetă ca cerul la apus, dar nu plângea. Era mai curând edificată. Mi-a părut şi mie bine. Bârlogul ar fi rămas mai încăpător. Şi pe loc am început să dansez în cămeşoi, doar aveam dansul în sânge, eram o progenitură dansatoare, un urs de bâlci! Prin plecarea ursului dominant ar fi urmat o perioadă de linişte şi m-aş fi putut juca liniştită în camerele cu jaluzele de lemn lăsate, la pianul vechi, făcând apoi primii paşi în iniţierea erotică. La timpul potrivit. Afară, se puteau organiza jocuri şi mai palpitante, până după miezul nopţii, când bătrâna doică ar fi început să strige, cu vocea ei de altistă venerabilă: „Iooolandaaa!"

Nu vă puteţi închipui ce efect avea asupra mea strigarea numelui peste grădinile înflorite, noaptea, în târâitul de greieri şi foşnetul de dihori care căutau prada din cotețe. „Iooolandaaa!" Bătrâna parcă ar fi slobozit un strigăt de luptă şi în acelaşi timp de ademenire, ca o vâlvă a pădurii. Mă momea acasă pentru că altfel n-ar fi putut niciodată să mă dibuiască în hăţişurile grădinilor pe jumătate sălbatice, pe unde ne ascundeam unii de alţii şi toţi de bunici sau doici. Era şi o ameninţare. Noi ştiam că într-o zi, într-un an tot trebuia să ne întoarcem în culcuşurile noastre fragile şi legănatul prin cireşi sau meri nu putea dura o veşnicie...

Aşadar, plecarea subită şi pasămite definitivă a lui padre mi-a dat un simţământ de libertate dulce-amăruie. Pentru că, deşi padre era o persoană care se preta la iubirea filială, nu dădea semne că ar fi simţit nevoia să fie convins de o atare iubire. Comportamentul lui era al unui om care consideră de la sine înţeles că progeniturile îl iubesc şi că el nu trebuie să facă nimic pentru asta. Ba mai mult, poate

face chiar ceva contrar, fără să-şi pună în pericol statutul de tată adorat. Eu însă, vicleană şi dezabuzată, îl iubeam în reprize, după cum apărea sau dispărea. Iar când lipsea, iubirea se dilua cu fiecare oră de întârziere. Sosind, mereu imprevizibil, cu dispoziția flexibilă, trecând de la furie la sarcasm şi de aici la o batjocură binevoitoare, îl iubeam brusc, cu toată intensitatea. De cele mai multe ori nici nu mă observa, iar eu nu căutam să-i atrag atenția, ştiind ce înseamnă să fie el cu ochii pe cineva. Mă jucam paşnic şi banal printre tufele de dalii înalte cât un copil de opt ani, pline de pisici tolănite la rădăcinile lor. Pisicile cele nesimțitoare au fost întotdeauna obiectul curiozității mele. Intrarea lui padre pe poartă, după ce țineam de ea să-i intre maşina, se suprapunea cu focalizarea atenției mele asupra pisicilor. Scormonind mai bine la rădăcina daliilor găseam sute de mii de pisici făcute colac şi dormind fără grijă, sforăind uşor, cu mustățile fluturând în ritmul respirației. Soarele apunea atunci peste peisajul fatal cu dalii, pisici sforăind şi padre trântind uşa garajului şi îndreptându-se spre scările de la intrare. Niciodată n-o să pot şti cum ar fi apus soarele dacă padre ar fi intrat altfel în curte şi ar fi urcat altfel scările. Ce patetic! Din cauza asta sunt deseori foarte debusolată, deşi padre e acum acolo unde soarele încerca să ne încânte copilăria cu un apus de zile mari. Ce patetic! Padre nu m-a lăsat să îmi imaginez că lumea e miraculoasă, dar poate tocmai de aceea nu am renunțat să cred aceasta la vremea când toți sunt convinşi că lumea nu e miraculoasă. Bucuria de a mă juca în marile grădini, închipuind acolo obşti ce n-au mai fost pe pământ, îmi era tulburată de sosirile şi plecările lui. Nu era frica de padre, ci frica de a nu se lăsa ceva .rău peste cetățile mele prin trecerea personajului oacheş şi încruntat la o distanță prea

apropiată. Ce sinistru! Ca un duh rău care nu are liniște și nu iartă pe nimeni. Trasam cu un băț o linie până la care trebuia să fiu în afară de orice pericol. Mă simțeam mult mai liniștită acolo, dincolo de linia abia vizibilă pentru un ochi normal, dar pe care eu o vedeam și pe întuneric.

O singură dată mi-am făcut bocceaua și am plecat în lume. Trebuia s-o fi făcut mai de mult, poveștile astea cu bieți copii plecând cu boccelele în lumea mare prindeau extraordinar la sufletele duioase. Aș fi găsit pe cineva care să mă înfieze și căineze, un bătrân bunic căruia i-au murit nepoții într-un accident, de exemplu.

Când m-am hotărât, în sfârșit, era după una dintre disputele lui nesfârșite cu madre, din care neînțelegând exact despre ce e vorba, am tras concluzii pustiitoare. Amândoi puneau mereu problema plecării, și „plecarea" a rămas de atunci un fel de amenințare surdă la adresa tuturor, fără motiv. Oricine putea să plece în orice moment. Nu se știa când venea momentul să fii abandonat și de către cine. În definitiv, m-am gândit, puteam și eu să-i abandonez. Cât timp au dezbătut între ei motivele plecării, mi-am ales hainele cele mai proaste – conform poveștii –, le-am învelit într-o față de masă și am atârnat nodul de coada unei mături vechi. Totul era vechi și ponosit. Am ieșit pe poartă neobservată și deodată toată lumea aceea mare se desfășura înaintea mea ca o stranie promisiune de viață mai bună. Străzile pe care le cunoșteam deja prea bine au devenit misterioase și pline de primejdii, oamenii care mă cunoșteau și pe care și eu îi știam măcar din vedere s-au transformat în bandiți, vrăjitoare, intriganți de curte, hoți de drumul mare și maștere. Căutam cu privirea un singur om de încredere și nu găseam! Sfatul Popular, pe lângă care am trecut cu

mare teamă, era Castelul Diavolului, cocoțat pe un munte acoperit de cețuri colorate, puse acolo să-l ascundă pe proprietar, să-l facă şi mai înspăimântător.

Imensitatea câmpiei cerea mereu un punct de sprijin vertical, pe care eram nevoită să-l inventez ca să nu mă prăbuşesc cu totul în țărână. Cineva, unul dintre bandiți sau o fermecătoare, a dat alarma acasă, turnând familiei plecarea în surghiun. Am fost prinsă şi sechestrată câteva străzi mai departe de padre, sosit cu bicicleta, roşu de ruşine şi furie. N-am vrut să-i dau bocceaua: era singura mea avere! O criză de personalitate precoce m-a împins să-l scuip pe preaiubitul meu padre şi să-l împung cu mătura cea veche. Nimeni pe lumea aceasta nu avea dreptul să mă oprească s-o cunosc şi, dacă inițial plecasem în lume de obidă, acum fascinația era de cu totul altă natură. Mă chemau zările! I-am spus lui padre toate problemele mele, într-un limbaj sărac, dar expresiv. Cred că numai jena că are un plod călător l-a făcut să mă ducă înapoi, cu bocceaua atârnând trist de ghidonul bicicletei. Mai bucuros ar fi fost să-şi poată permite să mă lase să văd lumea. Poate ar fi vrut să fie chiar el în locul meu, să plece cu bocceaua lui, poate nu-i plăcea familia fiindcă nu-i reuşise, cum nu-i reuşeşte câte o oală unui olar. Ar fi dat bucuros de pământ cu toate rebuturile care ridicau acum capul şi-l sâcâiau, cu gurile mari deschise a reproş...

Padre a rămas mereu un personaj misterios. Cu tăcerile lui, cu teama de sentimentalismul afişat şi ruperea legăturii cu ceilalți, cu imposibilitatea de a-şi cere iertare şi mai ales dorința de nestăvilit de a pleca mereu fără a

spune unde şi dacă se mai întoarce... Dor de ducă, iresponsabilitate, amante? Sincer, amintindu-mi acum de padre, mi se face frig. Şi nu ştiu cum să merg mai departe. Pentru că aşa cum nu l-am putut cunoaşte pe padre ca persoană, aşa nu-l pot cunoaşte nici acum, din interiorul fiinţei mele. Padre a murit singur şi moare şi în mine. Frica lui de moarte m-a născut pe mine, iar eu n-am rezolvat problema. Să-i fiu îndatorată că a avut plăcerea să-mi dea viaţă sau să fiu furioasă că după aceea m-a lăsat să cresc ca iarba, ca mărarul, ca lăstarul de cireş nealtoit?

– Ei bine, zice madre, l-aţi moştenit întrutotul pe padre al vostru, pentru că sunteţi desfrânată, sunteţi incapabilă să vă fixaţi la un singur partener, nu aveţi sfiiciunea şi dorinţa de a vă îndrepta viaţa spre nord... Nu ştiţi ce vreţi, sunteţi absconsă şi uneori nimeni nu vă poate citi gândurile, deşi tare mai sunteţi politicoasă cu străinii. Dar pe mine nu mă înşelaţi, eu v-am purtat sub inimă nouă luni şi mie mi-aţi făcut nopţi albe când, fără să mă preveniţi, v-aţi pierdut virginitatea cu un firesc potrivit mai curând unei pierderi materiale, de pildă o mănuşă ruptă...

– Dar madre, spun ostentativ ipocrit, v-am povestit ulterior că n-a fost nimic grav, în definitiv acea multcontestată şi multrâvnită virginitate, când subiect vulgar, când delicat şi aproape pios, ne plictisea tocmai pentru că ne punea mereu în postura de pradă şi orice om, fie el şi femeie, vrea să fie liber, să pornească la luptă. (Veţi zice lupta vieţii, oh! de pe poziţii de egalitate.)

– Totuşi, nu vă pot ierta, ştiţi, detaliul confesiunii năroade către padre al vostru, a zis madre. De ce lui i-aţi spus primul? De ce nu mie, care

sunt madre a voastră şi v-am sfătuit întotdeauna? N-am fost noi prietene?

– Detaliul de care amintiți în momentele voastre de amărăciune, care, fie vorba între noi, n-au legătură cu subiectul pe care l-ați deschis, detaliul confesiunii nu are nici o relevanță. Padre a fost primul care a trecut prin locul în care, cu imprudență şi nonşalanță, am predat virginitatea unui individ posedat, cu ochii holbați de pasiune, slut şi straniu... Vă amintiți, poate, tânărul era fascinant de urât, chiar m-a amuzat să devin femeie cu o arătare, dar n-am mai întâlnit, de asemenea, pe cineva atât de dornic să primească să aibă de-a face cu o *fecioară despletită.* Era, ştiți, o noapte de februarie, umedă, spre ora cinci, când deja începeau să cânte primii guguştiuci. (Aş putea fi, măcar acum, puțin patetică? Aşa, ca să recuperez din discreția reprobabilă?) Zăpada se topise deja şi adia un vânt cald de primăvară, încât de bucurie simțeai că trebuie să faci ceva ieşit din comun, ceva care se face o singură dată în viață. Şi cum nu aveam certitudinea, pe atunci, că orice lucru se face o singură dată în viață, şi chiar dacă repeți la nesfârşit un gest, nu-l faci niciodată de două ori la fel, am riscat remiterea, de bunăvoie, a prețiosului obiect.

– Obiect?

– N-ați spus că a fost ca o pierdere materială?!

– Dar, chiar *obiect* ?

– Ca să fiu sinceră, deşi e discutabilă sinceritatea mea, nu m-am simțit niciodată *virgo*! Abia acum, când trupeşte nu mai sunt multe taine, încep să simt ceva care seamănă cu ceea ce oamenii numesc virginitate. Cum să apreciezi ceva din interior?! Să încercăm să vorbim deschis despre subiect, altfel va suna întotdeauna obscen sau ipocrit. Trebuie să vă mărturisesc, madre, că încă

de la vârsta la care mă jucam, nu cu păpuşile, ştiţi că m-au plictisit întotdeauna! ci cu copiii de vârsta mea, cu copiii cei perverşi aş putea spune, am ştiut că va trebui să scap cât mai repede de plictiseala de *a nu avea voie.* Nu mi-au plăcut interdicţiile, iar misterele m-au incitat întotdeauna. Dar nu un istoric personal al fiorilor erotici vreau să fac eu aici – atenţie, voi aţi deschis discuţia, madre, aş fi putut rămâne o fiică rezonabilă şi cuviincioasă în ciuda a tot ce ştiţi deja despre mine – dar tot ce e legat de trup are un ceva ştiut. Dacă nu de noi înşine, ceva venit din memoria ancestrală, din cea.... a strămoşilor noştri de ambele sexe ne ajută să ştim înainte de a afla. Am fost încântată de jucăria din burete pe care mi-aţi dăruit-o în timpul febrei de oreion, care mi-a ţinut companie nopţi de-a rândul, în semiobscuritatea camerei de boală. N-aţi ştiut niciodată ce jucărie perversă mi-aţi vârât în patul jilav. N-a stat o clipă liniştită, jucăria!

– Gorila de catifea, vreţi să spuneţi? Acea ridicolă creatură din burete, îmbrăcată ca un papiţoi în catifea albastru ultramarin?

– Da, acel papiţoi care, fiind totuşi primul, mi-a indus pentru totdeauna sentimentul că cele trupeşti nu se pot face bine decât cu o creatură stupidă, fie ea din burete sau carne. De altfel, având voi experienţă, nu credeţi că în patul unei femei nu se poate vârî decât un papiţoi?

– Mă uimiţi! Aş fi putut spune orice despre padre al vostru, dar nu că ar fi fost, vai, un papiţoi! Sunteţi o misandră!

– Toţi mi s-au părut puţin ridicoli şi doar în sensul acesta mă refer la papiţoi. Aşa că nu am putut da prea multă importanţă virginităţii atât timp cât ea nu se poate pierde decât în prezenţa şi cu participarea unei fiinţe cel

puțin ridicole. Imaginați-vă și iertați-mă pentru exprimarea poate puțin cam prea licențioasă pentru urechile voastre sensibile, dar să ai tot aparatul acela de reproducere în exterior, ca pe un trofeu când jalnic, când falnic, să ai uneltele creației mereu la vedere, astfel încât să nu poți uita de ele nici în cele mai înălțătoare momente, mi se pare demn de milă.

– Totuși, gorila?

– Totuși, gorila. Lăbuțele lui fine, vă dați seama, un amant clandestin de catifea, cu ochii holbați blând, cu o mandibulă lăsată, rânjind tandru unui copil deloc inocent, măcinat de febră. Ochii lui erau doi nasturi albi. Mișca din urechile păroase pline cu scame de vată și avea patru degete. Dezgustător! L-am îmbrăcat cu o pijama de-a mea, țineți minte pijamaua, cea cu tigri – ca să îmi pară mai familiar. De altfel, mi-a devenit foarte repede familiar și asta explică de ce, din nevoia de dragoste, acceptăm câteodată orice monstru în preajmă. A fost, cum vă dați seama, un iubit la îndemână, veșnic în pijama, lasciv și adormit, dispus la orice capricii.

– Sunt consternată! V-am dat jucăria ca să vă țină de urât... Ați fost în hipertermie nouă zile, cine s-ar fi gândit?

– Nimeni, vă asigur. În convalescență eram deja pervertită. Mângâierile lăbuțelor tot mai uzate pe sânii din ce în ce mai proeminenți, care depășeau la un moment dat deschiderea corolei de catifea cu patru degete prost cusute, îmi dădeau sentimentul că fac ceva urât, că forțez mâna unei jucării destinate să-ți alunge coșmarurile noaptea, nu să ți le creeze. Și apoi, deodată parcă, l-am depășit în înălțime, a rămas mic, meschin, jerpelit și terfelit de atâta dragoste prematură. Până și pijamaua i s-a

zdrenţuit şi-i atârna nemilos peste burta suptă de vietate tâmpă şi primitivă obişnuită să se zbânţuie printre crengi. A fost cea mai lungă relaţie a mea până când, neinspirată, aţi dăruit jucăria ponosită – de dragoste furişă – unui biet nenorocit din casa vecină, un băiat de patru ani. Aţi făcut asta pe când eram la şcoală, iar la întoarcere nici nu m-am putut revolta. Nimeni nu credea că mai dau importanţă gorilei zdrenţuite pentru că, peste zi, o abandonam într-un colţ, printre alte jucării între care strălucea ca un sex-simbol (ha, ha), iar noaptea venea singură la mine. Dar, deja îmbătrânea. Fusese, da, o jucărie cu personalitate, cu drepturi şi obligaţii, o jucărie fantastică, cu o imaginaţie pe care n-am întâlnit-o apoi la nimeni, niciodată, decât inspirată tot de mine.

– Vreţi să spuneţi...?

– Nu e vorba de un transfer, de fetişism. Pur şi simplu maimuţa mă iubea.

– Nu pot să cred.

– Eu vă relatez, nu am intenţia să vă conving. Contează, în acest plan, doar ce cred eu. Nimeni nu m-a iubit aşa. Credeţi că în acea noapte de februarie am preferat întâmplător pe cel mai slut băiat pe care-l întâlnisem vreodată?

– Să înţeleg că am ceva de învăţat de la dumneavoastră? Mă faceţi să mă simt stânjenită... Oh, îmi vine chiar să râd, e necuviincios, totuşi...

– Sunt de acord că e chiar foarte necuviincios. Chiar eu sunt uimită că am avut îndrăzneala să abordez faţă de madre a mea un asemenea subiect delicat, dar, cum observaţi, lumea s-a schimbat complet, ba am putea spune că s-a transformat în altceva. Şi-a schimbat încrengătura, păstrând doar regnul. Crescând în casa voastră

împrejmuită de grădini neorânduite, în iatacurile părinteşti mereu semiobscure, alături de acei copii de pe stradă, vecinii noştri – din nefericire, spuneaţi – care în timp ce eu exersam la piano vedeau de vaci şi de care bătrâna doică încerca să mă ţină departe, discret, strigând mereu „Ioolandaa" şi „Ioolanda", am stat departe de metamorfozele sociale. De fapt, recunoaşteţi, ne-aţi lăsat să creştem între două lumi diferite, oferindu-ne o hologramă în interiorul zidurilor casei şi o realitate de cu totul altă factură, lăsându-ne să alergăm cu furie alături de acei obraznici minunaţi care dormeau cu părinţii în cameră şi la şase ani ştiau nu doar că femeile aduc pe lume copiii, ci şi anume cum ajunge o femeie în situaţia de a fi nevoită să expulzeze produsul unor minute de acuplare.

– Prietenii voştri asistau la...?

– De la sine înţeles! Acest amănunt nu ne-a mirat atunci pentru că nu avea nici un înţeles pentru noi. Necunoscând personal procedura, nu ne indigna nici morala ei.

– Şi noi care credeam că vă jucaţi inocent!

– Dar eram inocenţi, madre scumpă! Ni se părea firesc ca următorii copii să fie făcuţi în prezenţa copiilor prezenţi deja!!! Doar urmau să fie fraţi, era o treabă, cum s-ar zice, în familie. Totuşi, trebuie să recunoaştem, nu ni se părea ceva curat în aranjamentul acesta. Firesc, da, dar nu şi bun. Nu putem spune exact ce înţelegeam prin bun, atunci, dar trezea o nelinişte. Unele lucruri trebuie făcute discret. Probabil e vorba tot de dragoste. Când doi se iubesc nu simt nevoia să fie asistaţi, nu se exhibă, nu încearcă să seducă încă un segment de populaţie pe lângă persoana vizată. Restul lumii nu mai există. Or, fiţi atentă,

acum, numai restul lumii există. Deducem aşadar că explozia sexuală actuală se manifestă tocmai în absența iubirii.

– Încercați să sugerați, dragă Iolanda, că toți aceşti oameni care se acuplează astăzi nu se iubesc?

– Contează parcă mai mult preludiul, afişat pe străzi. Strada pare un generic de film erotic, care urmează să-şi anunțe eroii, în neorânduială. Un alt fel de ciumă, întâmpinată cu groaza că ziua de mâine nu mai există, că totul trebuie consumat astăzi, prin arderea etapelor. Nu mai e timp pentru dragoste, madre. N-ați remarcat expresia lor jalnică după fiecare act consumat în spatele câte unui copac ocrotit de natură din minunatele parcuri care ne înconjoară! Aceşti oameni sunt siguri pe ei doar în perioada de preludiu stradal, după dansurile erotice din scuaruri, după atingerile din troleibusuri şi flirtul grohăitor de pe terasele superbe, luminate de abajururile cosmice.

– Cred că exagerați, dar recunosc că nu am ieşit de mult în oraş.

– În lupanar, vreți să ziceți.

– Folosiți cuvinte tari, fiica noastră dragă.

– Pot să vă descriu oraşul, accepțiune pe care voi doriți să o folosiți, dar, credeți-mă, nu mai e nimic interesant. Găsiți tot ce bănuiți, nu ce doriți însă. De fapt, cei care oferă îşi imaginează că oferă tot ce se caută şi, cum nimeni nu ştie ce caută, orice ofertă pare tocmai cea căutată.

– Vă referiți la comerț sau la aspectul erotic, mai precis?

– Aspectul erotic, cum îl numiți, este cu precădere comerțul cel mai înfloritor. Plastia sexuală sau cu țintă sexuală e cea mai negociată. Chiar şi voi, madre rară,

puteți să deveniți pentru câteva luni o femeie tânără, apetisantă, o superfemelă cu patru sâni sau un superb exemplar masculin, caz în care va trebui să aveți însă mulți bani, mult mai mulți decât pentru a redeveni virgină, de exemplu.

– Încercați să sugerați că *afară* a început sfârşitul?

– Încerc să vă sugerez că pentru liniştea voastră e mai bine să nu ieşiți acum, la vârsta asta, pe afară.

– Oh, nici nu aveam de gând, deşi ceea ce spuneți pare sminteală.

– Dar e sminteală. Încetați să faceți presupuneri despre ceea ce chiar există. Nu e nimic de presupus, de interpretat. E doar atât cât se vede. Ceea ce nu se vede nu există! Oamenii doresc doar să pună mâna: pe stofe, pe metale, pe cărnuri, pe aluminiu, pe sexuri sau lemnărie. E o fervoare a tactilului. Toate celelalte simțuri, analizatorii, sunt subordonate tactilului.

– Nu mi-ați spus nimic despre prietenii voştri din copilăria cea bine tăinuită mie!

– De cine vreți să vă povestesc? De Rozmarina? De Ilie? Oricum nu i-ați observat nicio dată cu atenție, nu v-au interesat cu adevărat, ar fi culmea să vă mai amintiți acum despre cine anume povestesc.

– Cer mult dacă vreau să aflu acum? În definitiv v-au influențat viața, în timp ce eu eram ocupată să-mi salvez căsnicia.

– Rozmarina trăieşte acum în matriarhat. Deunăzi am întâlnit-o şi, cum poate o ştiți, mi-a zbierat veselă în față: „Hei, nebuno, mai trăieşti?" Ca şi cum la douăzeci şi opt de ani e o ilegalitate sau o minune să mai trăieşti, iar eu, şmecheră sau norocoasă peste poate, am scăpat... Mi-a

povestit aproape instantaneu toată viața ei, de la ultima noastră întâlnire pe care, să fiu sinceră, nu mai puteam s-o localizez în timp şi spațiu. Are doi soți şi un copil care, să presupunem, e doar al unuia. Una din soacre serveşte tuturor, iar primul soț se înțelege în general bine cu al doilea soț. Uneori mai beau câte o bere în bucătărie sau urmăresc împreună meciuri de fotbal importante, alături de copil, care are astfel mai multe de învățat având două modele masculine în casă. Dar, spunea Rozmarina, intervalele când ei se înțeleg bine nu sunt faste pentru ea. Amândoi devin într-o dimineață misogini şi îşi varsă ura împotriva tuturor femeilor, doar față de una, adică a ei. „Mănânci salată verde şi bei sânge", îi spun ei Femeii, citând pe cineva. Nu ştiau niciodată pe cine citează. „Pe Herzog al lui Saul Below", îi spun eu Rozmarinei. Nu se ştie cine le spusese maxima, dar o foloseau ca şi când ei înşişi şi-ar fi dat seama de adevărul conținut! Şi o țin tot aşa până seara târziu, când ea trebuie să decidă cu cine va împărți patul în noaptea care vine. În acel moment amândoi încearcă să-i capteze atenția şi fiecare se retrage în camera lui, aşteptând înfrigurat ca ea să deschidă uşa. Şi cum e imposibil să intre deodată în două camere, ubicuitatea nefiind punctul ei tare, triunghiul se reuneşte într-una din camere, de obicei în cea din care ea refuză să iasă...

– ...

… şi se desfată cu toții, petrecând până în zori de zi cu şerbeturi şi vin de smochine, Rozmarina având rolul unei curele de transmisie între cei doi, care se iubesc şi ei, în felul lor, dar nu îndrăznesc să-şi manifeste dorința unul către celălalt. E o poveste mai delicată aici! Marea teamă a Rozmarinei e că cei doi soți ar putea divorța de ea şi s-ar

putea căsători între ei, adoptând şi copilul... După care Rozmarina, întreținătoarea familiei, fuge la baie, face două duşuri – unul pentru fiecare soț consumat – se îmbracă sexy şi aleargă la parterul blocului...

– Se îmbracă „sexy”? Ce are sexul cu îmbrăcatul? Credeam că e în legătură cu dezbrăcarea!

– E vorba de a te îmbrăca de parcă te-ai dezbrăca dintr-un moment într-altul!

– Când mergi la serviciu? Pe stradă?

– Mai ales!

– Nu înțeleg nimic! M-ați siderat complet...

– Nimeni nu înțelege nimic, toți cred însă că înțeleg. Ce e aşa greu de înțeles?

– Într-adevăr! Şi madre îşi mări şi micşoră ochii şi în ei apăru o sclipire ironică.

– Cum v-am spus, Rozmarina aleargă până in fața blocului unde e garată maşina ei albastră, se urcă în ea, cu un gest nonşalant şi şofează prudent până la serviciu, tura de dimineață. Acolo Rozmarina trebuie să lucreze, conform noilor norme impuse de Uniunea Europeană, adică disciplinat, organizat, eficient, cu pauză de masă. În pauza de masă au loc diferite hărțuieli sexuale cu şeful de tură, de secție, de departament, de instituție. La nevoie e hărțuită în aceeaşi manieră de superiorii celor deja amintiți.

– Datorită acestor hărțuieli trebuie să se costumeze sexy?

– Ați intuit. De fapt, trebuie să te maschezi întrucâtva, scopul de a declanşa hăituiala sexuală fiind parte din regulamentul de funcționare interioară. Nimeni, madre, nu mai merge astăzi la serviciu nemascat sexual.

– Nu se mai poartă taioare?

– Ba da, se poartă tot ce s-a purtat mereu, dar la dimensiuni oarecum miniaturale.

– Să ni-i imaginăm aşadar pe cetăţeni umblând aproape goi, chiar şi la serviciu?

– Mai ales la serviciu. Mesajele erotice sunt transmise de peste tot. E un fel de dictatură a sexualităţii, ştiţi, cum erau pe vremea tinereţii voastre sloganele comuniste. Pe toate zidurile de întreprinderi, în toate chioşcurile de ziare, pe pereţii interiori ai instituţiilor, pe drumurile publice, în parcări, în vitrinele magazinelor, pe trotuare, la televiziune, în ziarele de informaţie. E vorba aici de a nu uita să facem sex în orice moment liber al vieţii, oriunde e spaţiu pentru o persoană cel puţin, cu oricine care poate, vrea şi ştie. Acum înţelegeţi?

– Defel. Sunteţi chiar mai absconsă acum.

– Ca şi cum dumneavoastră tocmai încercaţi să coaseţi, de pildă, un nasture la o haină, un nasture care stă să cadă, dar nu mai aveţi timp să terminaţi de cusut nasturele acela pentru că trebuie să faceţi sex, urgent!

– Adică?

– Adică e imperios necesar să faceţi mai cu rând sex decât orice altceva pentru că riscaţi să pierdeţi ocazia unui *horgazm. A* început o cursă a horgazmelor, lumea învaţă ce e acela un horgazm, cum se obţine pe cale naturală sau artificială, de câte feluri e, ce efecte psihosomatice produce, câtă energie se câştigă, respectiv, pentru unii, se pierde (surplusul, ca şi când am avea vreodată cu adevărat surplus de energie).

– De ce spuneţi *horgazm?*

– Ca să mai aud şi o variantă!

– Dar ştiţi că nu e corect, nu?

– Bineînţeles.

– Bine, m-am liniştit. Continuați...

– Frica de moarte se pare că stă la baza acestei grabe şi a nevoii de acuplare. Oamenilor le este atât de frică că ar putea să moară într-o bună zi – şi cred cu adevărat că aceea va fi cea mai bună zi dacă nu a lor, a celorlalți, care mai scapă de un rival – că e posibil să dispară cu adevărat din această lume mirabilă, încât nici o osteneală sexuală nu li se pare destul de mare pentru a scăpa de spectrul morții.

– Deci, afară e plin de copii, ne revenim demografic...

– Afară nu sunt copii mici. Sunt doar cei care au apucat să se nască înainte de *boom*-ul sexual. Se exersează doar tehnologia de fabricare a lor.

– Dar nu se poate fără copii mici-mici!

– Madre, sunt într-adevăr câțiva copii mici-mici afară, dar nu ațâți cât ar fi nevoie ca să ne revenim demografic!

– Atunci, unde sunt toți copiii mici care ar trebui să fie? Unde? Îi deportează? Pe insula *împăratului muştelor?*

Şi madre a bătut în pământ cu bastonul ei de câteva ori, furioasă.

– Unde i-ați dus?

Mă aşteptam să apară în fața noastră o cohortă de foetuşi mutilați, cu trupuri neterminate, cu jumătăți de mâini, cu orbitele pline de gelatină, conduşi de madre, în baston, spre un liman cețos. Madre, avocatul avortonilor!

Madre şi-a luat bastonul din lemn de cireş, cu măciulie de os şi s-a plimbat un timp pe aleile grădinilor-păduri.

În ultimul timp ne e tot mai greu să intrăm acolo. Odată cu creşterea noastră am simţit că avem de pertractat cu fantomele. Până şi copacii sub care ne-am jucat în fel şi chip au devenit strigoi. Sunt tot ei, dar dacă încercăm să ne aşezăm sub coroanele lor simţim că ne înăbuşim, că lumea a devenit mult prea mică pentru noi. Spaţiile se delimitează de acum, grădinile se sfârşesc undeva de unde încep altele, ale altcuiva. Pe vremea dictaturii lui padre nu exista proprietate. Lipsa iubirii lui – aşa cum ne-o imaginam noi – se compensa foarte bine cu nesfârşitul grădinilor ce se pierdeau undeva în câmpia vântoasă. Tot universul s-a înduioşat de atâta absenţă a afecţiunii şi, când era mai greu, îşi arăta splendorile. Dar pentru asta trebuia să fii singur. Să fug de acasă, pe trotinetă, ca un diavol şchiop, măcinând pietrele trotuarului spart, pe străzi pustii în după-amiezile de vară, spre bălţi. Schimbam din mers piciorul obosit cu celălalt, relaxat.

Bătrâna nu mă mai putea controla. Nu urcase niciodată pe o bicicletă măcar, iar trotineta îi părea încă şi mai caraghioasă. Credea, şi poate că şi eu credeam, că padre mi-a luat vehiculul doar ca să mă vadă mai puţin la faţă. Eram trimisă după cumpărături, după doctor, după lapte şi în toate ocaziile foloseam aceeaşi trotinetă albastră, cu roţi gonflabile. Piciorul stâng începea să nu mai semene foarte bine cu cel drept. Musculatura lui se dezvoltase peste măsură şi în aceeaşi perioadă începuse, perfid, să-mi crească un sân. Ca atunci când sădeşti mai multe plante şi doar una se prinde. Acel unic sân era tot ce mai lipsea la puzderia de confuzii care îmi populau zilele

şi nopţile! Celălalt nu dădea semne că s-ar iţi vreodată din masa de muşchi toracici care mă făceau să semăn încă oarecum cu băieţii. M-am consultat cu ceilalţi copii: acolo toate stăteau bine, pruncii nu aveau sâni deloc iar cei mai mari aveau doi, cât de cât egali. Lucrurile se complicau. La baie era încă şi mai greu pentru că nu puteam refuza să merg – asta ar fi dat loc la încă şi mai multe nedumeriri –, iar costumul de baie nu putea fi purtat simetric. Rozmarina mi-a propus să croiesc un costum de baie adecvat situaţiei – speram noi, temporare – şi astfel m-am înfăţişat în faţa obştei de copii cu o jumătate de sutien de baie, postură care te trimitea cu gândul Ia un invalid. Un fel de pirat toracic! „Trebuie să ascunzi numai ce e de ascuns, draga mea prietenă", mi-a spus atunci Rozmarina, vădit încântată de ideea ei cât şi de limbajul meu aferat, pe care reuşea uneori să-l imite. Nu ştiu nici azi de ce am ţinut mereu seama de opiniile acestei fete puţin obeze. Poate tocmai pentru că era prea grasă pentru vârsta ei şi, ca să fiu delicată, eram cel puţin de acord cu prostiile pe care le emitea. Obezitatea e şi ea o invaliditate, în felul ei, mai ales la vârsta la care e mult mai firesc să nu o ai decât să o ai. Îmi părea şi aşa destul de lipsită de şansă ca să ţin cu tot dinadinsul să-mi afişez personalitatea când eram în prezenţa ei. Aceasta îi ridica moralul şi făcea din ea o prietenă dejoacă şi de perversiuni erotico-juvenile deosebit de eficientă. În ultimul rând, chiar mi-era dragă.

La vederea mea, pe malul lacului format în fiecare primăvară după revărsările râului din preajmă, copiii au tăcut toţi deodată, apoi unul dintre ei, cu siguranţă cel mai dezavantajat moral, m-a întrebat foarte serios dacă am numai un sân. Copiii ceilalţi aveau şi ei o mină îngrijorată, aşa cum o au toţi când văd ceva care impresionează până

şi pe un adult. Am explicat îndelung, m-am justificat. Le-am spus că totul s-a întâmplat pe neaşteptate, că nu am fost, cu siguranţă, atentă şi că nu ştiu exact ce trebuie să fac de acum înainte. Câţiva au luat cuvântul aşezându-se în jurul unor tufe de păpuriş. Soarele era şi el de faţă, ascuns puţin în spatele tufelor, roşu. Rozmarina s-a aşezat lângă mine şi avea o morgă de morgă. Fiind de acelaşi sex cu mine şi ştiind că o aşteaptă, probabil, o metamorfoză la fel de oribilă, prilej cu care îşi va lua şi ea rămas bun de la minunata stare de sincretism sexual, s-a tulburat. Deşi poate comparaţia e forţată şi, desigur, departe de adevăr, stăteam adunaţi atunci ca apostolii. Singuri. Eram cu toţii tulburaţi. Nu aveam nici un învăţător şi unul dintre noi urma să plece din grup. Să-şi ia zborul spre o lume necunoscută, plină de primejdii. Eram prima, nefiind străină de căderea în păcat. Deşi am fost "smintită" de altcineva, de mine prihănirea s-a ataşat total, brusc, dezvoltându-se pe trupul meu odată cu creşterea lui. Ca un parazit care se înmulţeşte şi întăreşte pe măsură ce corpul e mai bine hrănit.

Nimeni n-a văzut comicul situaţiei, când de obicei copiii surprind în primul rând rizibilul. Poate că nici nu era nimic comic. Cineva care ne-ar fi privit de departe şi ar fi văzut o fată cu o jumătate de sutien stând ca un mic budha între ei, contemplat cu gravitate, ar fi izbucnit probabil în râs. Există o plăcere în a te expune opiniei publice, adică ridicolului. În a face ceea ce aşteaptă ceilalţi să faci, ca să poată râde apoi. Pentru că, madre, oamenii nu râd când sunt total surprinşi, ci când cineva face ceea ce ei înşişi nu ar avea curajul să facă. Ca atunci când unchiul vostru, bogat şi totuşi strâns la pungă, mi-a înmânat o sumă derizorie în faţa statuii Fecioarei Măria doar pentru că

stăteam din întâmplare acolo, aşteptând cu toţii un tramvai sau un troleibuz. Deşi ştia că sunt strâmtorată, nu s-a putut hotărî să-mi dea discret o sumă rezonabilă, care m-ar fi putut scoate pe loc din impas, ci s-a pretat la spectacol. Iar eu, de data asta sarcastic, am jucat rolul cerşetorului care nu cere. Doar stă. Şi nu stă oriunde, ci tocmai acolo unde se miluieşte de obicei. În spatele nostru era cutia pentru ajutor la renovarea statuii. Unchiul vostru a spus, râzând bine dispus, ca unul care *are* şi dă numai dacă i se face hatârul: „Staţi acolo, puţin mai la dreapta, să se vadă şi statuia, aşa... ha, ha!" Şi mi-a întins bancnota aceea *beige* – avea întotdeauna bani noi, ce ironie! –, în timp ce eu am *schiţat* un râs amuzat. Se poate schiţa şi râsul, fiţi sigură, se poate face ha-ha-ha şi totul seamănă cu un râs adevărat, pentru că doar sunetul contează. Unchiul vostru era convins că a făcut o glumă bună, o glumă *pe lângă* Fecioara Măria! De ce întotdeauna oamenii vii se simt foarte stăpâni pe sine, iar aflaţi pe moarte, sunt terifiaţi, se agaţă ca disperaţii de viaţă? De ce le e frică să moară dacă toată viaţa au considerat că au făcut ceea ce trebuiau să facă? Acelaşi unchi al vostru, fără să vrea de data aceasta, ca să amuze audienţa, a dat cu spray paralizant pe mine. În direcţia mea, de fapt. Crezând că sunt destul de departe ca să nu mă afecteze. Dar numai mie, din toţi câţi erau în preajmă, au început să-mi curgă brusc lacrimile, nasul, să mă usture traheea, ochii, limba. Eram oarbă şi abia mai respiram, spre marele deliciu al unchiului vostru, pe jumătate senil, care îşi expunea mijloacele de autoapărare din casă: laţ cu trapă, clei pe podea, puşcă cu aer comprimat – cu care trage după ciori, guguştiuci şi grauri –, lanternă cu alarmă, spray paralizant şi retevei confecţionat dintr-o creangă groasă de nuc. Ba şi un topor,

pentru cazurile în care nu mai e nimic de pierdut.

Iar acest pseudo-tată care, spre deosebire de cel natural, se manifestă, îmi dă bani uneori, mă paralizează cu spray, îmi ține morală şi mă uită apoi cu lunile, răstimp în care toate preceptele lui nu mai contează (chiar din punctul lui de vedere), mă bulversează şi mai mult. Veți zice, pe drept cuvânt, că el nu este de fapt decât un unchi venerabil, puțin țicnit, puțin vesel şi foarte avar, dar, rețineți, după atâta absență de tată, oricine îşi asumă rolul acesta, fie şi în glumă sau temporar, riscă să pătimească ceea ce celălalt nu a avut ocazia, murind la timp. Sunt o fiică în căutarea unui padre-victimă, nu din răzbunare, ci pentru că odată conceput, un copil are dreptul la o *explicație.*

– Vreți să spuneți că unchiul nostru era dator cu o *explicație* în contul minunatului vostru padre, pe care nu m-ați lăsat, la timpul potrivit, să-l înlătur definitiv? Pe care atâta l-ați căinat încât m-ați forțat să mă recăsătoresc, după ce tocmai începusem să-l uit? Dar, sunteți ingrată!

– Am toate drepturile în această postură. Nimeni n-a cerut unchiului vostru ramolit să se erijeze în padre.

– Nu vă înțeleg.

– Acest domn hâtru mi-a părut instantaneu padre cel adevărat!

– Care ne vexa mereu pe toți, cu aerul că ne face chiar o favoare.

– Încerca să ne facă mai inteligenți. Era plictisit că nu are interlocutor pe măsură. Sunt convins că padre visa la o lume *superisteață,* dacă îmi permiteți, o lume cu care să poți fi sincer fără să stârneşti imediat animozități pe viață, frământate la rece timp de ani. În care să „ataci" amical şi să te laşi atacat la fel de amical. De dragul

logosului!

– De dragul unei replici „amicale” padre risca să piardă un prieten.

– Să nu uităm că mereu am încercat cu toții să ne ridicăm la nivelul pretențiilor lui, neexprimate. Simțindu-l mereu plictisit de proşti, văzându-l râzând de ei sau constatând brusc absența lui din casă, m-am considerat răspunzătoare de tragedia asta. Am vrut să fiu cât mai deşteaptă! Am încercat să fac ceva nemaipomenit – în copilărie – sau cu adevărat remarcabil, în adolescență, ca să-l de termin pe padre la o reconsiderare a opiniei despre propria lui familie.

– Singurul lucru nemaipomenit pe care l-ați făcut în copilărie a fost faptul că ați reuşit să supraviețuiți anotimp după anotimp. Şi remarcabil este că acum, la maturitate, faceți acelaşi lucru de câțiva ani buni!

– Nu puteți spune că am fost un copil dificil.

– Ați fost o permanentă problemă. Ca o tumoare benignă, care trebuie permanent supravegheată şi dusă la control. Ceva cumplit, aş putea spune acum. Îmi dau seama astăzi că, de fapt, a avea acei copii pe care ni-i dorim, îi iubim atât de mult apoi şi îi tot aşteptăm să ne viziteze, e o tortură la fel de mare ca a nu-i avea deloc. Se poate pune un semn egal între a avea şi a nu avea. Copii.

– Cred că înțeleg. Totuşi, obişnuiți să spuneți că e o binecuvântare că exist, că nu ştiți cum ați fi rezistat acum fără mine...

– Odată ce tot vă am, trebuie să fiți măcar bună la ceva! Totuşi, nu vreau să depind de copilul meu. îmi displace.

– Trebuie să vă mărturisesc că şi eu, la ani fragezi, aveam periodic o aversiune puternică față de

părinți. Iubirea mea era numai în cap, nu suportam să fiu atinsă. Nu-mi plăcea. Dacă în acele zile eram sărutată, îmbrățișată sau mi se cereau dovezi de afecțiune, simțeam o furnicătură neplăcută în ombilic. Apoi toată ființa mea se scutura de un fior de repulsie. Carnea, pielea, mirosul de viu mă îngrozeau. După ce am crescut, am pus toate acestea pe seama unui fel de dor metafizic. Cu cât eram mai dominată de senzații, de visceral, cu atât mi-era mai silă de carne.

– Ați dezvoltat înclinații patologice.

– Mai curând artistice.

– Mă rog?

– Trebuia să-mi „înfund mâinile în carne crudă", ca să pot s-o resping. Cu cât făceam mai multe lucruri interzise, cu atât înțelegeam mai bine de ce erau interzise. Dar trebuia întotdeauna să mă conving prin experiență personală.

– De asta m-am mirat întotdeauna că ați supraviețuit atâția ani. Ați avut mult noroc, pentru că experiența personală nu v-a folosit la nimic: ați repetat greşeli periculoase, de parcă n-ați fi avut memorie.

– Există etape ale uneia şi aceleiaşi experienţe, care trebuie parcurse până când afli ceea ce era de aflat. Nu ştiți nici măcar tot ce am experimentat! Nu e bine!

– Într-o zi o să vă ascult cu plăcere, dar acum nu mă simt pregătită. Uneori mi-e foarte greu să vă suport mai mult de câteva ore.

– E bine. Când doriți să trec din nou?

– La începutul toamnei, înainte de echinox, când încep să se culeagă nucile.

Am crezut că madre a încheiat discuția pentru tot

restul verii care se întindea în față, dar s-a întors, printr-o piruetă grațioasă, în baston și, oarecum terifiată, m-a întrebat:

– Dacă puteți să vedeți acum părțile bune ale stimabilului dumneavoastră părinte, cum de ați avut puterea de a-l face să-și grăbească moartea, când oricum nu mai avea mult de trăit? Iar el se agăța atât de mult de fiecare nouă zi!

– Se agăța de fiecare nouă zi pentru că nu știa cum să moară. Îi trebuia o idee și un stimulent pentru a-și aplica ideea, nu un procedeu pur și simplu, pe care, de altfel, știți doar că l-a găsit ușor.

– Rămâneți autorul moral, totuși!

– Lucrul cel mai greu de dovedit, totuși!

Și madre mi-a întors definitiv spatele. Era prea mult pentru vara aceea.

O singură privire înapoi, în după-amiezile de vară calme ca înaintea furtunii, și totul ni se pare acum limpede: încă de atunci știam că verile acelea vor rămâne *repere.*

De altfel, orice moment, gest sau acțiune mi-au fost relevate de fiecare dată ca fiind unice. Percepția era detașată de ea însăși și, în același timp, și mai fină, tocmai pentru că era și conștientă de ea însăși. Intervalele de *solidaritate cu masele* – acei câțiva copii de care îmi amintesc acum ca de niște caricaturi mișcătoare – alternau cu altele, de izolare în fundul camerelor mari și întunecoase.

Verile, paradoxal, erau perioadele cele mai greu de depăşit. Intimitatea era greu de găsit atunci când toată lumea circula peste tot, căldura ți-i scotea pe toți în cale unde nu te aşteptai şi indiscreția era un fel de lege a naturii. Încercând să se ascundă de ceilalți, se întâlneau toți în aceleaşi locuri tainice. Lucrurile erau valabile atât pentru cei mici, cât şi pentru cei mari. Cu toții se arătau la fel de indispuşi la întâlnirile neaşteptate pe terenul unor interese nicidecum comune.

Grădinița, instituție aflată atunci la începuturile ei, fără o organizare prea riguroasă, era poate cel mai rafinat lupanar juvenil! Nici măcar n-am apucat să discut aspectul cu madre, ar fi din nou luată prin surprindere. Nimeni, dintre părinți, nu intuia unde îşi trimite copilul în fiecare dimineață, cu acele casolete de metal pictate cu flori şi albine harnice – pe care micii desfrânați le legănau în mers, lovindu-le de genunchi sau de pulpe, fericiți că au scăpat de acasă. Şoimi ai patriei fără sex, îmbrăcați toți în fuste scurte, cu desuurile la vedere, executând întâi programul impus de educatoarele cu cocuri fabuloase, zâmbind mereu cu îngăduință şi uitând de micile bestii ce se excitau în nisip, lovindu-se cu lopățica peste şezuturile grăsulii... Sexele erau la fel de interesante, fie că erau de acelaşi fel sau diferite. Toată lumea, cu excepția acelor fatidice matroane preocupate de problemele lor domestice, se îndeletnicea cu studiul anatomic, ca în acele grupuri de maimuțe în care, cu nevinovăție, membrii clanurilor se purică, se mângâie, se pipăie sau se împreunează într-o atmosferă de mare solidaritate dezinteresată, în timp ce pe

lângă ei trece o gazelă gnu, total ignorantă. Rolul gazelei gnu era jucat de fiecare dată de câte o educatoare. I-ar fi trecut prin cap orice altceva decât faptul că ne îndeletniceam cu practicile sexuale deviante!

Medicina empirică, pretext, se pare, al tineretului uman din cele mai vechi timpuri, pentru experimentul sexual, se desfăşura intens în closetele minuscule, de vară, părăsite. Între timp se construise un grup social modern în altă parte, iar vechile vespasiene, pierdute printre arborii din curtea grădiniței, construite din scânduri de pe care căzuse varul de mult şi păianjenii umpluseră spațiile goale cu rețele fine, vizibile în soare, foloseau acum ca „ambulator" pentru injecții. Chipuri pure, pline de bucle, gata îmbrăcate în halate (uniformele de scoțieni) se învârteau prin separeuri, trăgând cu ochiul printre scândurile sărite la colegii de echipă din cabina alăturată. Nesiguranța marca toată grădinița. Fiecare încerca să mai învețe câte ceva de la *colega.* Toată lumea avea seringi din crenguțe şi cel care tocmai nu făcea o injecție, primea una! Se pare că era la fel de plăcut să dai şi să primeşti injecții. Nimeni nu stătea. Activitatea febrilă din latrinele ascunse aducea, forțând pe cât se poate nota, cu cea dintr-o secție de urgență din zilele noastre.

Mi-e clar că atunci ştiam mult mai multe despre corp decât astăzi, când am trecut prin nenumărate cursuri de biologie, anatomie şi fiziologie. Ştiam cu exactitate ceea ce ne place să ni se facă: injecții! Cu crenguțe proaspăt rupte şi curățate de frunze. Injecția trebuia să dureze cât mai mult.

Curios că la vederea adevăraților doctori, cu ocazia vaccinărilor la modă, toată acea liotă de desfrânați hiperinjectați începea să scoată sunete de trompetă, să bată

din picioare şi să refuze vehement, spre disperarea gazelelor gnu, la fel de agitate, ocupate să împingă, pe rând, câte un paj în cabinetul medical cel de-adevăratelea. De cealaltă parte a uşii, cineva, înarmat cu o seringă adevărată, răpea copilul şi îl penetra cu ace de diferite mărimi, ca să crească mare şi sănătos. Totuşi, se distingeau şi între aceia viitorii mari perverşi, adică cei care nu se temeau nici de injecţiile adevărate, ba chiar se delectau cu ele, spre încântarea şi lauda gazelelor gnu şi a personalului medical executant. Micii masochişti care nu doar că nu plângeau, dar chicoteau chiar, ieşeau apoi victorioşi din cabinet, ridicând puţin moralul celor care încă nu apucaseră să fie târâţi înăuntru. Nimănui nu i-ar fi trecut prin cap, atunci, că tocmai curajoşii ar fi trebuit pedepsiţi...

– L-aţi observat pe padre când dansa? Amândoi aţi fost maeştri în dansul de societate şi poate erau singurele momente când eraţi la unison, când armonia dintre voi era perfectă. Vă urmăream, îmbrăcată în spielhosen sau în rochiile acelea stupide, cu funde şi dantele, în care vă plăcea să mă travestiţi ca să par o fetiţă bună, dorită şi cu şanse mari în viaţă. Deliciul meu era să vă urmăresc din umbră, cu degetul în gură, de după vreo draperie, dansând în salon, printre veşnicii voştri invitaţi, morţi de acum, toţi. Padre, un veşnic locotenent, deşi lăsat la vatră, avea acel şarm de seducător pe care îl detest la toţi bărbaţii. Care v-a sedus şi pe dumneavoastră, după cum mi-aţi relatat de atâtea ori. De fiecare dată apăreau amănunte noi în descrierea pe care mi-o făceaţi. Semn că mereu mai aveaţi ceva bun păstrat în tolba cu amintiri. Niciodată însă nu am înţeles dacă l-aţi iubit (deşi afirmaţia aţi făcut-o) sau doar v-a fascinat. Pe mine m-a iritat mereu padre. Mi-a

pus nervii pe jar. Nu voiam aşa un tată. Nu voiam un ofiţer de tată! Care să-mi inoculeze marşuri, să mă determine să umblu în procesiuni de una singură, să mă îndemne să plec la moarte cu figura senină, de parcă aş fi plecat la o agapă... Voiam un tată savant! Uneori îmi imaginam că nu aveam nevoie de părinţi. Credeţi că sunt singura care a simţit aşa ceva faţă de părinţi? Dumneavoastră n-aţi trăit niciodată sentimentul, visceral, că trebuie să vă descotorosiţi cumva de legătura de sânge, carne şi oase, de cei din care proveneaţi, biologic? O repulsie fizică mă cuprindea când auzeam că semăn cu cineva din familie. Nu suportam să semăn cu nimeni.

– Doamne păzeşte! Dintre cei pe care-i cunosc, şi cunosc destui, nu semănaţi cu nici unul! Nu într-atât, cel puţin, încât să treceţi drept rudă de sânge cu vreunul dintre noi. Sunteţi o malformaţie pe genele oricăreia dintre ramurile familiilor noastre.

– Asta mă dispensează de a simţi vreo urmă de responsabilitate pentru oricare din actele mele filiale!

– În definitiv, atunci de ce vă mai suport eu prezenţa?

– Încercăm să înţelegem ce s-a întâmplat cu noi toţi.

– Cu cât discutăm mai mult, eu înţeleg tot mai puţin. Încep să mă îndoiesc de tot ce am trăit, cu un martor ca dumneavoastră, nu mai ştiu pe a cui memorie să pun preţ.

– Cred că nu mai contează memoria, ci doar ce am ajuns fiecare, trăind în condiţiile date, fie că au fost într-un fel sau într-altul. Memoria însăşi, fidelă sau mai puţin fidelă, e o experienţă. Am adăugat şi am scos întotdeauna

din baza ei de date ce mi-ar fi plăcut să fie sau ceea ce m-a stânjenit. Mi-am confecționat trecutul în așa fel încât să mă pot accepta în prezent. Şi vă asigur că sunt dispusă să fac corecții în continuare, până când voi ajunge să-mi fiu dragă!

– Ați inventat şi acolo unde eu sunt martorul principal, la o vârstă când nici nu erați conştientă că existați... Ați introdus date false!

– Ei! Sunt datele din memoria colectivă! Am la dispoziție un întreg bagaj de imagini şi senzații pe care le-am convertit în fapte. Nu mă poate opri nimeni să dau viață emoțiilor mele din perioada în care nu eram conştientă.

– Ah, mi-ați umplut şi mie viața cu fapte despre care habar n-am!

– V-am sublimat, madre.

Când a început şcoala, viața a devenit şi mai grea. Nimeni nu e mai sincer şi mai liber decât un şcolar în primele săptămâni de şcoală: plictisit, el se ridică şi pleacă în mijlocul orei sau trece de la o bancă la alta, ignorând cu seninătate prezența ființei-cadru care gesticulează la catedră sau îşi îmblânzeşte vocea, ca să se facă înțeleasă, ascultată sau doar auzită. Dorul de libertatea grămezii cu nisip sau a leagănelor atârnate de bare din curtea grădiniței e încă atât de puternic, încât micul cimpanzeu forțat să se umanizeze riscă totul pentru un pas în plus, în afara ariei permise.

Vaccinările se transformau, la acest nivel, în adevărate carnagii. Câte unul se pornea să plângă, în

liniște, la intrarea în clasă a doctorului cu asistenta. La început nimeni nu-l observa, preocupați toți de supriza unei vizite în alb, în mijlocul orei. Gazela gnu, înțeleasă din priviri cu doctorul şi asistenta, făcea un pas uşor spre uşă. În acelaşi minut copilul care plângea discret scotea un strigăt de deznădejde. Alarmă generală. Un cor de disperare izbucnea din măruntaiele clasei provocând pe loc un vacarm infernal. Primul copil, întotdeauna un băiat slab, prost hrănit şi fără chiloți, țâşnea către uşă. Vigilența gazelei era depăşită, copilul aproape că o răsturna şi scăpa pe uşă, fugind spre stradă. Un băiat de la gimnaziu era trimis imediat în urmărire. Prins, oamenii de pe stradă îl scăpau, certându-se cu lunganul din clasa a VIII-a. Blândă şi paternală, ca întotdeauna când nu e cazul, opinia publică nu returna trupul viu şi spastic al băiatului, nici după îndelungi explicații bălmăjite din partea băiatului mai mare. În acest timp, în clasă, cei mari încercau să oprească ce a mai rămas din grosul şcolarilor răcnitori. Femeile de servici erau chemate să ajute la imobilizarea şi târârea victimelor pe scaunul de tortură. Baraje umane, gardieni de-o oră, țipete de liniştire şi țipete de refuz de liniştire. Fetele erau primele care se lăsau prinse. Cu aerul lor de eterne victime, spăşite, gata mereu să accepte ceva ce nu se acceptă din principiu, se duceau spre scaun pentru a fi injectate. Băieții rămâneau la urmă. Crize de isterie, tremurături, pareze de moment, negație continuă: „Mi-e friiiică! Nu vreaaaau!" Imagini jalnice. Copiii nu aveau nimic sub pantalonii de uniformă. Slabi, descărnați unii, cu bluze de pijama pe sub haina standard. Gazela avea ochii umezi şi semăna şi mai mult cu specia în discuție. Dacă n-ar fi ştiut că le fac bine injectându-i, cu toții i-ar fi lăsat să fugă încotro vedeau cu ochii. Nimeni nu mai

suporta spectacolul tragic, de sacrificiu parcă, al unor amărâți de copii care nu înțeleg nimic: nici binele Ministerului Sănătății, nici pauperitatea în care au venit pe lume.

Peste cinci minute băieții vor juca fotbal în curtea şcolii, veseli, iar fetele vor sări coarda...

Gazela gnu, pusă să supravegheze şi să oficieze riturile cunoaşterii, nu face față. Mişcarea browniană din clasă o depăşeşte. Agită un liniar care nu impresionează pe nimeni. Se aruncă spre un perete negru pe care scrie ceva cu alb: o coadă de maimuță.

Cineva, o fată care încearcă să se remarce din primele zile, murmură printre dinți în timp ce învățătoarea se apropie, bancă cu bancă, să corecteze bastonaşele: „Doamne dă-i să fie bine!" Să fie bine cu bastonaşele! Când se ia un zece, clasa izbucneşte în urale, sar toți ca purceii, strigă: „Am luat zece, am luat zece!" „Şi eu am luat zece!" vine răspunsul. Toată lumea începe cu zece. Sunt stimulați să aibă încredere în ei. E premiată jumătate din clasă. Cealaltă jumătate e repetentă. Nu există decât învinşi şi învingători, fără „clasa de mijloc". Adică fără ceea ce va deveni nouăzeci la sută din noi.

Singurul argument la care nu rezistă, când doamna gazela e extenuată de urlete, e amenințarea : "Nu mai vreau să fiu învățătoare! Să treacă unul din voi la catedră, să-i învețe pe ceilalți!". Brusc, îşi recunosc cu toții incompetența. Postură dificilă, umilitoare. Doamna supune, pune genunchiul pe gât.

Îi învață. Îi ridică în poziție bipedă.

Din ziua aceea începem să uităm tot miracolul, câte un miracol pe zi. Fețele noastre se schimbă, devin grave, tot mai grave şi nici bine nu ne-am obişnuit să

scriem, că am devenit deja nişte maimuţe adulte. Din ziua în care am desenat prima coadă de maimuţă am învăţat cum să plăcem tuturor, fără să ne mai plăcem nouă. Cu cât ştiam mai multe, foloseam ceea ce ştiam doar pentru a avea raporturi civilizate cu semenii. Ca să ajungem, conform unei morale de ultimă instanţă, să-i respectăm cel puţin ca fiinţe raţionale, dacă de iubit nu-i putem iubi.

Grădinile suspendate ale Iolandei au încetat să mai fie o minune. Întâlnirile în copaci, bătăile crâncene pentru a lua în stăpânire un arbore, alergăturile printre plante, salturile de gazele peste răzoare au devenit cumpătate. Trolii au dat bir cu fugiţii. Apropos, madre, aţi asistat la noaptea în care toate spiritele copacilor şi-au luat rămas bun şi au plecat spre nord? Nu. Aţi fost trează când a venit calul alb din fundul grădinilor şi a ridicat piciorul zvelt, dreptul, să i-l sărutăm. Era o doamnă! Ne-am luat cu toţii rămas bun de la ea. Locuia sub unul din nucii dumneavoastră, dar nimeni în afară de noi n-a ştiut. În noaptea aceea aţi visat ceva grozav şi ne-aţi povestit, tulburată: un cal alb încerca să intre în veranda noastră, să ne ucidă. Dădea târcoale ferestrelor şi îşi lipea capul de ele, nechezând apoi cu capul ridicat, ca un lup care urlă la lună. Era furios. V-aţi trezit îngrozită, ne-aţi supravegheat toată ziua, v-aţi imaginat cum ar fi fost să ne omoare cineva... Am cunoscut acel cal alb şi am avut nenumărate întâlniri nocturne cu el. Mai sunt nopţi şi acum când calul alb sau maro vine în vizită, îl întâlnesc în vise, dar nu mă mai recunoaşte. Vrea să mă omoare de acum şi pe mine.

Uneori e imens, intră cu capul în nori, iar când îl apleacă are nevoie de ani lumină până ajunge cu botul în dreptul meu. Nechează de se cutremură cerul din vis şi are ochii roşii, fosforescenți. Mă caută şi norocul meu e că, fiind atât de înalt, mă vede greu. Uneori trec pe sub el în timp ce ridică botul şi-şi freamătă nările să mă depisteze. Din fiecare vis ies aproape moartă. Calul aceia, care-şi schimbă culoarea după vârsta visătorului, ucide adulți.

E un cal fabulos, veți zice. O licornă, poate. Avem pe lângă demonii necesari, un batalion de îngeri pe care am pariat. Întotdeauna îngerii ies triumfători. Ceilalți, djiniile rele, te torturează doar când gândul tău e prea mult angajat în lucruri mărunte, când mintea nu ți-e ocupată cu facerea de bine. Orice fel de bine. Demonii veneau noaptea, în anii bisecți, şi îți îmbogățeau experiența pe care n-o aveai încă între oameni. O experiență licențioasă! Deschizând în tine o cavernă, fără dinamită, şi pătrunzând în ea ca un curent electric de joasă tensiune. Sunt convinsă că acolo, înăuntru, era lumină. Se cerceta asiduu dacă toate piesele sunt bune, dacă sunt la locul lor. Chestiune de senzații. Nimic clar, nimic spastic. Copilul stă liniştit, e aproape adolescent, aşteaptă rezultatul într-un extaz calm, se mişcă uşor dând voie curenților să pătrundă în tot corpul. Un fel de explorare cosmică a viitoarei ființe procreatoare. Totuşi, mă încerca o nelinişte, care dacă nu ar fi fost plăcută, m-ar fi băgat în panică. Am numit starea „proba de foc a vestalei". Acei stranii sacerdoți primari te învață ceea ce apoi pari să ştii dintotdeauna, creând atâtea confuzii sau uimiri ori chiar furie. După plecarea Primilor rămâi intactă, dar pervertită. Ştii prea multe deja, pretinzi prea multe sau, poate, nu prea multe, ci nuanțe, pe care bieții semeni (dați-mi voie să-i numesc aşa, eufemizând)

nu le cunosc, nici măcar nu le bănuie. Uneori, ei mai apar, după ani, să-ți reamintească cum ar trebui să fie. Are loc o reîntâlnire. De data aceasta, temători, sfioşi. Primii te vizitează după vis. Ca să nu fii sigură de nimic. Sunt nopți de candoare, dar şi de mari prefaceri. E o altă etapă. Experiența cu oamenii te-a învățat unirea brutală – pentru că rămâne brutală pentru simplul fapt că are loc cu carne şi oase, şi nu cu energii subtile –, iar reîntâlnirea cu defloratorii viscerelor e ca un balsam. Te trezeşti la capătul nopții palidă, ca în adolescență. Cu cearcăne mari, albăstrii şi privirea sticloasă pentru tot restul zilei. Mult timp am crezut că de aceea se fardează femeile. Ca să-şi ascundă aventurile cosmice de peste noapte. Ați observat, madre, că femeile – un mister chiar şi pentru noi, femeile! – se travestesc? Unele se travestesc chiar şi când sunt cu ele însele, singure. E o teamă de a rămâne față în față cu toate cele pe care le ştii şi nu le poți spune? Femeile îşi schimbă permanent chipul, culoarea părului, forma feței, hainele şi sunt considerate frivole. Avem ceva de spus în defensivă? Eu, nu. Încerc să rămân egală cu mine însămi pentru că e singura egalitate care ne poate fi acordată, sau, ce zicem noi? e singura adevărată egalitate. Nu poți fi egal cu cineva sau ceva total diferit. Cu semenii, în cauză. Nu simt nevoia să fiu egală cu un semen, deci bărbat. Mi-ar fi eclipsată sau chiar anulată o calitate pe care nu doresc s-o pierd pentru că a fi egal are un dublu sens. Ar însemna să fie şi ei egali cu noi, să aibă acces la ceea ce nu au. E absurd să reduci egalitatea aceasta controversată la valori sociale. Singura mea amărăciune e lipsa adevăratei feminități, cea despre care nimeni nu cred că ştie ceva sigur. Cea pe care nimeni nu o caută pentru că nu îi cunoaşte esența. Nu vreau să fiu ca ei, nu vreau să fiu nici măcar ca

ele. Vreau să fiu ceva ce n-a mai fost. Vreau, de fapt, un antisex.

– De unde atâta înverşunare? V-am învăţat preceptele femeii adevărate, cel puţin am încercat.

– Femeie adevărată? Bărbat adevărat? Cunoaşteţi ceva în sensul acesta? Ştiţi un... un... cofraj?

– Încetaţi! Râdeţi deşănţat în faţa mea?! Sincer, uneori mă simt stingherită privindu-vă şi trebuind să accept ideea că sunteţi fiica mea. Trăiesc o experienţă inedită, la vârsta mea, trebuie să învăţ să am copii. Să-i accept.

– Vă înţeleg. E poate prima dată când vă înţeleg nesiguranţa, tulburarea. Adică, e prima dată când vă văd tulburată cu adevărat. Îi admir pe toţi cei care au avut curajul şi inconştienţa să accepte să dea viaţă. Ce frumos sună: să dai viaţă! Oamenii vii dau viaţă şi alţi oameni vii dau apoi viaţă mai departe. Vă invidiez pe toţi care aţi riscat să vă înmulţiţi. Nu m-aţi învăţat curajul acesta, madre.

– Sunteţi prea egoistă sau răsfăţată ca să vă asumaţi riscul acesta. V-am spus-o de mult.

– Nu simt nevoia să procreez. Ombilicul meu nu trebuie să fie legat de o altă fiinţă...

– Deliraţi! Cu siguranţă nu sunteţi în toate minţile...

– Fie, poate nu acesta e adevăratul motiv. Poate aş fi făcut încercarea, studiind pe viu transformările hidoase din organism, aş fi ascultat cu o curiozitate savantă pulsaţiile fragile din interiorul peşterii-cuib, bine, m-aş fi preschimbat în incubator pentru a înţelege fenomenul, pentru a-l asimila ca pe o experienţă necesară, dar nu vreau să fiu mamă. Mă înţelegeţi?

– Nu.

– Pentru că sunteți mamă?

– Poate. Vorbiți fără să știți despre ce e vorba. Teoretizați, profanați, fabulați, habar n-aveți despre ce vorbiți. Sunteți în stare să aruncați cu noroi în orice ca să vă justificați neputința congenitală de a trăi normal. Decent.

– Mi se pare odios să te iubeşti într-atât încât să justifici aceasta prin măreția de a da viață. Şi apoi, e curios că oamenii se iubesc uneori înainte de a face copii, ca după apariția lor să înceapă de multe ori să se urască. Procreația pare a fi unica rațiune a uniunilor spectaculoase, cu muzicanți, automobile împodobite cu flori, păpuşi şi baloane... Nu vi se pare ridicol? Toată această pompă stradală, zgomotoasă, ostentativă, cerând asentimentul comunității – iată-ne părtaşi la toate tragediile domestice viitoare! – pentru a putea da naştere la oameni şi a canaliza toată iubirea spre aceştia. Iubirea de partener e doar o trambulină spre iubirea de progenitură? Adică, iubirea de partener e un fel de iubire necesară pentru a motiva instinctul care oricum se manifestă?... Ați adormit?... Chiar dacă ați adormit, tot trebuie să mai spun ceva: nu vreau copii pentru că nu vreau să-mi nasc propriul judecător. Copiii ne urmăresc prin casă, ne radiografiază, ne spun în față ceea ce nu vrem să auzim... Auziți?

E interesant cum madre adoarme subit de câte ori subiectul în dezbatere o indispune. Pe mine, ca pe majoritatea ființelor umane, indispoziția mă ține trează, îmi irită nervii, mă scandalizează. Madre are însă supapa neparticipațiunii organice. Nu mă îngăduie prea mult prin preajmă. Îmi place de ea tocmai pentru că, după ce şi-a

făcut datoria, nimeni n-o mai poate convinge să se tortureze singură făcându-şi iluzii despre copilul-binecuvântare...

– Nu mi-aţi spus niciodată cum a reacţionat padre al vostru când i-aţi făcut confidenţa.

– Nici dumneavoastră nu mi-aţi spus cum aţi reacţionat când padre, îndrituit să vă aducă la cunoştinţă evenimentul păgân, a făcut-o.

– Să răspundem în ordine!

Madre m-a chemat ca să se mai amuze pe seama cuiva. Uneori mă suportă cu plăcere, ca pe o cunoştinţă care îi aduce noutăţi şi care la început îi e complice, după care devine obiect de tortură!

– Ei bine, padre a rămas perplex! Eram atât de entuziasmată că am scăpat de acea plagă încât am mărturisit totul cu aerul că am trecut un examen de admitere. Padre a fost deci siderat, trebuia să se bucure cel puţin pentru bucuria mea.

– Cum? Infamul s-a bucurat?

– Nu ştiu dacă era sincer fericit, dar îmi împărtăşea uşurarea. Imediat a adăugat însă: „Dacă ai făcut pasul, sper că ai destul discernământ şi cunoştinţe tehnice să nu ne faci bunici de acum!”

– Atât? Şi madre a bătut cu bastonul în podea, a uimire.

– Da. Dumneavoastră, am aflat mai târziu, aţi fi vrut să mă bateţi.

– Să vă ucid! Şi acum mă enervez, deşi a trecut

un veac.

– Lăsați... Mai bine spuneți cum ați primit dumneavoastră ştirea.

Madre şi-a luat un aer de povestaş:

– Padre al dumneavoastră a fost foarte discret. Nu mi-a spus nimic la întoarcerea din călătorie, în schimb mi-a scris o scrisoare, prin care m-a pregătit psihologic. Începutul acelei scrisori nu l-am uitat pentru că dovedea că padre avea şi o componentă morbidă a umorului, de care nu avusesem ocazia să aflu până atunci. Dacă ar fi să reproduc din memorie, ar suna cam aşa: „Dragă Susana, am dificila sarcină de a te pregăti pentru vestea tristă că fiica noastră este, şi ea, contrar aşteptărilor noastre, un produs uman biodegradabil."

– Aşa?

– E abia începutul... „Fiica noastră adorată, spunea el, a considerat că a sosit momentul să declanşeze mecanismul ruinării ei fizice şi morale, cum ți-ar place ție să spui. De aceea te-a menajat şi mi-a făcut mie mărturisirea. Considera probabil că sunt suficient de imoral, de pervertit ca să suport, chiar şi ca tată, ştirea că s-a tăvălit într-o noapte de februarie, când se topeau streşinile şi cântau guguştiucii – după precizările ei – cu un ipochimen de a cărui hidoşenie era încântată. Pot spune acum că, dacă tot trebuia să se întâmple, aş fi preferat s-o facă cu unul ceva mai chipeş, chiar dacă mai slab de duh. Încântarea ei, emoția din vocea ei mi-au făcut rău. N-am certat-o pentru că am înțeles că acel rău de care suferim toți şi-a spus cuvântul şi la ea. Mica noastră *elfă* blondă, bătăioasă şi total insensibilă la băieții din jur, a căzut în plasă. E acum femeie şi tot ce-mi mai doresc e să nu devină cumva, într-o zi, o muiere. Una din acele

reprezentante ale preastimabilului dumneavostră sex, preocupată doar de bărbați, carieră – cu ajutorul bărbaților – şi de aspectul ei exterior. Un animal frumos, plin de instincte şi de idei pragmatice, incapabil să fie sincer nici măcar cu sine, în puținele momente când reuşeşte să rămână singur. Oricum, va căuta mereu să nu fie singură pentru că nu ştie ce să facă când rămâne față în față cu ea însăşi. În plus, se va teme într-atât de găunoşenia sa, pe care o intuieşte, încât imediat va da telefon după „o prietenă" sau va ieşi „în oraş", ca să scape şi de firava ocazie de a conştientiza neantul în care s-a prăvălit.

Nădăjduiesc, deci, să nu constatăm că noaptea de februarie atât de miraculoasă pentru fiica noastră a fost cea mai nefastă noapte a ei, chiar mai nefastă decât cea în care s-a născut.

Încearcă, aşadar, dragă Susana, să nu te implici „ca o mamă" în cazul fostei noastre copile, ci mai curând ca o bună prietenă – dacă în *regnul* dumneavoastră există într-adevăr aşa ceva – şi să veghezi să nu se transforme total şi prea curând într-un monstru cu sâni şi vagin, defilând foarte conştientă de feminitatea ei prin fața unor nemernici sau idioți veşnic lihniți de această feminitate ostentativă.

Eu nu-i pot da sfaturi, din motive pe care noi doi le ştim prea bine – şi pentru care nu voi înceta niciodată să-ți cer iertare –, dar cel puțin când o faci în numele tău, include subtil câteva din rațiunile pe care ți le-am înşirat mai sus. În felul acesta, multrespectata mea, voi supraviețui şi eu în subsolul acestei educații, cu experiența mea de tată iluzoriu. Pentru că mi-e limpede că fiica noastră mi-a făcut toate acele confidențe, cu aerul ingenuu că nu s-a întâmplat nimic (rău), doar pentru că nu e sigură

că exist cu adevărat. Fie spre ruşinea mea acest adevăr!”

– Ce memorie prodigioasă aveţi, madre scumpă! Aţi reprodus o epistolă întreagă, fără o greşeală de... ortografie!

– O asemenea scrisoare... desigur, cu atât mai mult că e printre foarte puţinele cu care prea curvarul dumneavoastră padre mi-a atras atenţia.

– Respectul, de care vă bucuraţi în această scrisoare, presupune uneori şi iubire? Sau este pur şi simplu o formă de consolare a golului afectiv pe care ni-l creează o fiinţă pe care în schimb o admirăm? întreb aceasta pentru că aş prefera să fiu iubită şi apoi detestată decât constant respectată.

– Vedeţi, aici cred că avem de-a face cu o chestiune de personalitate. Desigur, oamenii le doresc pe toate, şi iubirea, şi respectul, şi admiraţia, şi fascinaţia, dar foarte puţini sunt capabili să le trezească pe toate în ceilalţi sau măcar într-o singură persoană. Şi atunci ierarhizezi, optezi pentru una sau alta. Nu are sens să lupţi pentru o calitate pe care nici nu o ai, nici nu o poţi cultiva astfel încât să creezi un impact prin ea. A te face iubit e o calitate, ca atâtea alte calităţi. Există persoane minunate care sunt iubite pentru simpla lor prezenţă. Se zice că aceştia au carismă. Există, de asemenea, persoane minunate care sunt doar admirate şi respectate, dar prezenţa cărora stârneşte stinghereală, poate chiar teamă. Totuşi, şi acestea pot fi iubite, din umbră. Sunt însă şi persoane minunate care nu sunt nici iubite, nici admirate, nici respectate. Acestea nu se iubesc ele însele, ce zic eu? se urăsc de-a dreptul şi toate calităţile lor sunt anulate în faţa celorlalţi pentru că ele însele au pretenţii atât de mari faţă de toţi, inclusiv faţă de propria persoană, încât nimeni

şi nimic nu se mai poate adapta şi apropia de ele.

– Ce facem cu persoanele care nici măcar nu sunt minunate?

– Oh, le respectăm ca ființe raționale!

Eram convinsă, în timpul în care inventam lumea în grădinile mele, că tot ce vedeam eu în jur şi felul în care vedeam era valabil pentru toți. Că şi Rozmarina, şi Austroungarul şi Donjuana vedeau la fel. Jocurile noastre erau uneori dificile pentru că mereu trebuia să mă impun, să fac un efort mental considerabil pentru vârsta aceea blondă, ca să mă fac înțeleasă de ceilalți trei. Fiecare avea probabil imaginea sa despre grădini şi despre potențialul lor ludic.

Rozmarina vedea numai partea concretă a jocului, aş zice chiar cea sexuală exclusiv, de aşa manieră încât aproape orice joc trebuia să se termine cu îmbrățişări şi înghesuiri tendențioase în colțuri. La vremea aceea, ne înghesuia pe toți, orice rol ar fi avut în joc. Palpările ei necuviincioase ne agasau sau înfiorau, după cum eram sau nu în *perioada de rut.* Austroungarul era însă cel mai confuz de fiecare dată, în timp ce Donjuana, o mică blondă superbă, cu fața pătrată, semănând cu Margareta Pâslaru – în miniatură, chicotea mai tot timpul. În ceea ce mă privea, o bruftuluiam de fiecare dată, cu sau fără motiv real. Mătăhăloasă şi gălăgioasă, brunetă cu ochi albaştri – un cap frumos pe un trup încă inform – se prăvălea peste mine când tocmai mestecam cu un polonic ruginit în ciorba de noroi cu ierburi – mâncarea noastră preferată,

vara. „Ce vrei?” strigam, împroşcată cu noroi până la rădăcina părului. „Vrei să te fierb în cazanul cu mâncare? Vrei să sari în cazan, graso?” Rozmarina se amuza de orice. Puteam să-i zicem grasă, umflată, butoi, orice, nu se simțea jignită. Dimpotrivă, cu acel aplomb al omului sănătos la cap, ne vedea imediat racilele şi ni le striga, la fel de veselă. „Slăbănogule!” îi spunea Austroungarului, care era într-adevăr foarte slab la vârsta aceea. Între cei doi era o luptă continuă. Austroungarul, având aptitudini plastice, o desena peste tot: pe foi volante, pe ultimele file ale oricărui caiet de şcoală, pe pământ, cu o piatră ascuțită, pe zidul cel vechi care mărginea o latură a grădinilor, pe garduri, pe stâlpii electrici... Unde te uitai o vedeai pe Rozmarina. Simplă, cu haşuri, în crochiu sau cu proporții înfricoşătoare, cu urechi clăpăuge, cu mustăți, cu sâni uriaşi, în chiloți de luptător de greco-romane, cu fese celulitice... Rozmarina, aşa reprezentată, părea un candidat la o funcție publică menită să apere drepturile obezilor, ale femeilor nebune, ale monştrilor naturii sau androizilor. Rozmarina, lipsită total de talent artistic, avea replici plastice pentru Austroungar în toate locurile publice. Nimeni nu-l putea însă recunoaşte pe acesta în reprezentările ei grafice pentru că peste tot era desenat un băț cu gură. Putea fi orice, la urma urmei. Inclusiv o ancoră stilizată.

La atacurile erotice, el îi răspundea cu o figură consternată, lăsându-se strivit de câte un zid sau de coliba ridicată cu mari eforturi de noi toți, din crengi uscate şi acoperită cu tulpini de porumb. Rozmarina nu făcea nici o diferență între sexe, ba am putea spune că pe fete le hărțuia cu o plăcere vădită, în timp ce pe băieți încerca mai mult să-i desfigureze. O dată admonestată, mai încerca de

câteva ori, tot râzând, să ne agreseze, după care intra în joc, stricându-l cu totul. Atenția ei fiind concentrată spre un singur punct, uita de fiecare dată regulile şi nu ştia niciodată ce avea de făcut.

„Tu eşti hamalul, îi explica Donjuana, Iolanda e regina, Austroungarul e tata şi eu mezina!"

„Şi regele? Sau mama? De ce să nu fiu eu regele sau mama? De ce eu hamalul? Să vă ia naiba!" se revolta ea, râzând. Şi ne trântea o mână grea peste rinichii încă fragili.

„Pentru că eşti grasă!" spunea Austroungarul calm.

„Dacă-s grasă pot să fiu regele! Regii-s graşi întotdeauna, îți dai seama cât au de mâncat?!"

„Avem nevoie de cineva care să ne servească şi cu care să ne batem!"

„Iarăşi cu mine?" încheia ea polemica, aruncându-se imediat peste noi şi apucându-ne, râzând isteric, de tot ce aveam noi mai gingaş.

„Asta-i cam truli-luli la cap!" striga Donjuana, de undeva de sub cărnurile pitice, sufocându-se şi ea de râs. Uneori, exasperat şi cu mintea la rolul din joc, Austroungarul îi dădea un pumn în plină figură, pe care Rozmarina îl primea ca pe o mângâiere, încrâncenându-se şi mai mult.

Jocul nu mai putea continua în zilele când Rozmarina era excitată de dimineață. Trebuia să ne luptăm cu ea continuu şi s-o eliminăm brutal sau să aşteptăm răcnetul amenințător de peste drum, prin care mama ei o chema la munca de jos. Rozmarina avea mereu de lucru până peste cap, s-ar zice că de la şase ani avea răspunderi de adult şi deseori toată gospodăria era pe capul ei de dimineața până seara. În afara menajului la vite,

Rozmarina trebuia să-şi plimbe sora sugar într-un landou imens din lemn, cu geamuri laterale şi rulou de tras peste faţa copilului, o adevărată limuzină care putea fi transformată, la nevoie, în sicriu, singura manevră rămânând tragerea ruloului peste copilul fără suflare. „Vine Roza cu Mercedesul", spunea Austroungarul şi sărea lateral, de obicei aruncându-se spectaculos în florile de la marginea trotuarului. „Îţi trebuie carnet pentru chestia asta, o s-o amendeze pe soră-ta, că ea e proprietara!" striga el dintre irişi. Rozmarina, o dată asmuţită, era în stare să se bată având ca armă tocmai sora! „îţi dau cu ea în cap!" – ceea ce ni se părea halucinant şi abia aşteptam să vedem cu ochii noştri. Orele ei de răgaz erau apoi consacrate exclusiv jocurilor erotice, prin care bietul copil se relaxa probabil, ca orice om sănătos la minte. La şase ani, munca grea, mâncarea şi sexul erau singurele ei desfătări. S-ar fi zis că era adultă.

Dacă Austroungarul avea înclinaţii artistice – şi era o încântare să-l vezi ieşind din grajd, cu o figură plictisită şi căutând apoi coli de bloc de desen pentru a face caricaturi cu caii pe care tocmai îi ţesălase –, Donjuana era balerina şi muziciana. Şi fiindcă aproape toţi învăţam câte un instrument, Rozmarina şi-a convins părinţii crânceni să-i dea şi ei ore, de orice, numai instrument să fie. „La ce-ţi trebuie matale să cânţi? Nu-ţi ajunge gura? Cântă, fată, prin toată curtea, de dimineaţa până seara, n-ai tu nevoie de *pianuri* şi cimpoaie!" Anevoie s-au lăsat înduplecaţi pentru un acordeon, cumpărat de la un bătrân instrumentist atins de boala Alzheimer, care cu greu s-a despărţit de instrumentul greoi, cu clape gălbui. Rozmarina n-a avut noroc poate tocmai din cauza resentimentelor bătrânului Hector, care

deşi ştia că nu mai poate cânta, ura ideea de a vinde acordeonul unei fete grase şi neîndemânatice. Prefera s-o urmărească pofticios de după zidul scund, acoperit cu muşchi, când umbla inconştientă ca întotdeauna, cu sânii zburdând graşi pe sub tricou. „Ce acordeon îi trebuie ei, să acopere *peptul* cu el? Mai bine lase acordeon şi arate pept! Asta cel mai potrivit la un fomeie!" Totuşi, acordoenul a fost achiziţionat, după dispute aprige între tată şi mamă, mamă ce a cedat la ideea de gingăşie şi a fost pus pe toracele vânjos al iubitei noastre Rozmarina, care a tras de el câteva luni până când a obţinut un nou instrument, semănând oarecum cu un acordeon. „Dar-ar dracii în mofturile tale de muzicantă!" a răcnit preaiubitul ei tată. „La grajd îi locu' tău, nu pe bina!"

Şi pe când eu cântam dramatic la pian, Austroungarul la vioară, iar Donjuana dansa în faţa noastră ca Salomeea în faţa lui Irod şi a viclenei sale soaţe, Rozmarina prefera, după incidentul cu acordeonul blestemat de moş Josef, să se arunce în calea Donjuanei, jucând rolul balerinului supraponderal, prinzând-o în braţe, ridicând-o şi aruncând-o în toate colţurile iatacului în care ne ţineam concertele în unele după-amieze plictisitoare de vară. Ca întotdeauna când intervenea cu voioşia ei de foxterrier grăsun, jocul, foarte serios iniţial, degenera în încăierare generală.

– Totuşi, aţi fost surprinsă în flagrant cu preabuna dumneavoastră camaradă! Bătrâna doică mi-a dat atunci un raport amănunţit asupra stării deplorabile în care v-a văzut, ascunsă, ca o bătrână vicleană şi vigilentă ce era,

după draperie!

– Clasica draperie, de după care se spionează şi se spun mai departe cele ce nu trebuie văzute şi spuse!

– V-aţi folosit şi de biata fată ca de biata maimuţă!

– Asta pentru că mi-aţi luat maimuţa!

– Dacă aş fi ştiut! V-aş fi lăsat jucăria ca să nu începeţi să experimentaţi pe om. Aţi prins gustul sângelui, cum s-ar zice... Ha, ha, ha.

– Nu mă simţeam vinovată pentru ceea ce făceam cu Rozmarina. O consideram o sclavă pricepută în singurul domeniu în care eu nu mă pricepeam foarte bine. Părea făcută doar pentru aşa ceva şi atunci m-am gândit că trebuie să exploatez unica ei calitate.

– Lucru care i-a convenit şi ei de minune!

– Se înţelege. Abia aştepta să rămânem singure în iatacurile întunecoase, când dumneavoastră eraţi la serviciu şi Bătrâna, credeam noi! se opintea cu fierturile în bucătării. Era întotdeauna nesăţioasă după atingeri, frământări, încolăciri. – Oribil!

Prima lecţie de anatomie, iniţiată de Rozmarina, de cine altcineva? ca răzbunare, s-a potrivit a-l avea ca subiect pe bătrânul Hector, acordeonistul pervers şi invidios pe potenţialii acordeonişti tineri. Rozmarina a gândit mult timp strategia obţinerii primelor imagini scabroase şi a muncit, în felul ei, poate la fel de mult ca şi cei care au făcut posibilă transmiterea primelor imagini de pe Lună. Zile întregi a studiat terenul fără ca noi să ştim ceva şi din nou ne-a uimit cu viclenia ei speculativă, când

ne aşteptam mai puţin. În acea vreme grădinile se întindeau la nesfârşit şi cu greu îţi dădeai seama, luat de evenimente, pe al cui teren te joci şi ale cui straturi de legume le calci uşor în picioare. Rozmarina umbla prin grădini de câte ori se plictisea de regulile jocurilor noastre care îi îngrădeau prostia, credeam noi. Prostia ei era vastă şi nu avea răbdare pentru nimic. Doar munca o disciplina oarecum pentru că o dată pornită să facă una din multele ei treburi domestice, se îndârjea şi devenea brusc foarte matură.

Zile lungi de vară l-a urmărit pe Hector în drumurile lui spre vespasiana de lemn din grădină. Ştia exact când merge şi cât stă acolo, aşezat peste orificiul în lemn, chinuit de crampe, prostată sau cine ştie ce alte afecţiuni de care numai el ştia.

Într-o zi ne-a lăsat în timpul jocului şi a dispărut printre pomi, după care s-a întors repede, roşie la faţă şi ne-a şoptit:

– Veniţi repede! Da' repede, că se duce!

– Cine se duce? a întrebat Austroungarul, gata de ceartă. Vii aşa şi spui că „se duce"!

– Nu venim, am spus şi eu.

– Veniţi, că pierdeţi o chestie ce n-aţi mai văzut! Repede, că pleacă! Şi în linişte! Să nu trozniţi crengile!

Mai mult intrigaţi decât convinşi că Grasa are ceva interesant de arătat, ne-am luat după ea, în şir indian, traversând grădină după grădină, evitând zonele fără pomi ca să nu fim văzuţi din curţi de către proprietari. Eram deja prea departe de grădina-gazdă, trecuserăm şi de grădinile vecine şi deodată Rozmarina făcu semn să stăm pe loc. Ne-a arătat cu mâna spatele privatei din lemn şi a luat-o înainte, cât de uşor putea ea. Ajunsă în dreptul căsuţei s-a

aplecat şi, uşor ca o felină, a scos câteva scânduri putrede, făcând mereu semne să ne apropiem şi noi.

Cu nasurile strâmbate numai la ideea de a ne apropia, ne-am aplecat. În faţa ochilor noştri se întindea o baltă fetidă plină de viermi mişcători. Razele soarelui au pătruns brusc, aurind masa lichidă verzuie şi transformând-o în mlaştină puturoasă cu balauri. Cu mâinile peste gură şi nas, cu ochii dilataţi de uimire, ne uitam toţi la Rozmarina. Ne adusese acolo ca să ne arate o baltă scârboasă? Obişnuită deja cu fenomenul, faţa ei nu avea nici o expresie. Ne-a făcut semn să ne uităm în sus. Din interiorul latrinei se auzeau mici icnete şi gemete de plăcere, respiraţii greoaie apoi, oftaturi, tuse uşoare, plescăituri din buze... Toată lemnăria scârţâia la fiecare mişcare a bătrânului. Latrina stătea parcă să se prăbuşească peste noi, iar noi, în lichidul puturos din faţa noastră... Sus, ne-a făcut iarăşi semn, iritată. Ne-am uitat toţi deodată: o privelişte de abator. Un sac imens, roşu, atârna deasupra bălţii, plin de vene şi protuberante. Donjuana era gata să spună „Iecs" când Austroungarul, dând s-o oprească, i-a pus mâna pe gură atât de brusc, încât amândoi au căzut în ierburi, iar Rozmarina a tras un ţipăt nervos, neştiind ce urmează să mai facă cei doi. În latrină a început agitaţia, sacul s-a retras pe neaşteptate şi toţi am început să fugim, împiedicat, râzând şi bolborosind, peste zarzavaturile care mie mi se arătau în culori nefireşti. Drumul înapoi, prin toate grădinile străine, mi s-a părut mult mai lung decât la venire. Mi-am dat seama că grădinile noastre, deşi pierdute în zonele limitrofe, într-un peisaj asemănător, au ceva aparte. Un sentiment nou, de proprietate, a şters impresia celor văzute în peştera vespasianei. Mai mult, în fuga noastră aliniată

de-acum, Rozmarina ne-a depăşit pe margine şi a spus, în trecere: „Dacă toţi au aşa ceva, eu nu mai fac copii! Mă căsătoresc cu tine!”. M-am uitat spre ea: vorbise cu mine. Şi era acum în faţa mea, zguduindu-şi cărnurile tari în ritmul fugii. Intrasem deja pe domeniul nostru şi am încetinit crosul. Ne-am oprit toţi într-un lan de trifoi şi ne-am uitat unii la alţii. Austroungarul a îndrăznit: „Nu toţi avem aşa ceva!” O undă de feminism stupid ne-a unit brusc pe toate trei şi trei mâini l-au arătat pe Austroungar ca pe un monstru bun de exterminat.: „Ba toţi aveţi! Când o să creşti o să arăţi exact ca Hector! Şi-o să faci copii tâmpiţi!”

Atunci Austroungarul s-a luptat, pentru prima dată în viaţa lui scurtă şi mizeră, ca un erou şi nimeni n-a ieşit învingător. Câteva zile am fost cu toţii consemnaţi.

Când cineva îşi pune sufletul în palma ta, fie că ştie sau nu cât e de periculos, trebuie să-ţi ţii respiraţia. *N-ai voie, sub nici un pretext, să divulgi „secretul”. E vorba de încrederea care ţi s-a acordat, e aproape ca un titlu nobiliar cu care eşti investit pentru o însuşire de onoare. Cam aşa s-a exprimat madre când încercasem să-i povestim secretele prietenilor noştri, în pubertate.*

– Mai târziu vei auzi secrete tot mai complicate, mai aducătoare de prejudicii. O trădare poate schimba destinul unui om, a mai multora sau faţa lumii. Şi trădarea poate consta în doar o predispoziţie plictisită spre cozerie. O palavră de duzină, care se crede inocentă, un comentariu pur şi simplu devin o trădare. Aminteşte-ţi faţa

omului care ți-a spus ceva pe care nu-l vrea public. Ți s-a spovedit aproape. Iar tu, pentru că nu găseşti un subiect mai important şi neutru de discutat, poți lovi definitiv în structura cristalină a sufletului fără apărare.

Ne-a impresionat atât de puternic acest act ritualic de încredințare a unei taine, a unui detaliu laic, a unui fleac chiar, încât păstrarea lui a devenit un alt ritual, mult mai sacru aproape decât primul.

Madre a fost fericită când, testându-ne cu siguranță, ne-a cerut să-i spunem ceva despre prietenii noştri, iar noi am refuzat cu o măiestrie cam stângace şi emfatică deopotrivă:

– Sofisticată şi prețioasă madre, dintre toate învățăturile şi sfaturile voastre până la anii aceştia, unul singur mi-a fost cu adevărat folositor spiritului, iar beneficiile lui au ajuns să țină loc de satisfacții spirituale de înaltă ținută: nu putem trăda un secret. Nici chiar mamei noastre, care ne este singurul şi cel mai fidel prieten. Cea mai veridică aplicație se face începând cu generalizarea regulei, tăind orice excepție. A face un amendament mamei e tot o trădare. Prietenii mei sunt bine, vă mulțumesc pentru interesul pe care ni-l arătați uneori.

Madre a zâmbit mulțumită. Am simțit atunci că n-o interesau deloc secretele noastre. Le cunoştea: erau şi ale ei, din vremuri aproape imemoriale, în general, însă, n-o interesau poveştile altora, copii sau adulți.

Soarele străluceа printre mobilele madrei noastre – aceleaşi de când ne ştiam – şi camera părea să se dilate şi să-şi reia dimensiunile din copilărie. Enormă, cu colţuri în clar-obscur, cu perdele moi şi draperii doar puţin trase, cât să intre câteva raze, cu pianul străvechi păzind un colţ al camerei ca un monstru negru cu ureche muzicală. Deasupra lui, două portrete brodate, a lui Beethoven cu părul vâlvoi, în plină creaţie pare-se, şi al lui Schumann, potolit. Pe pian, tot ceva brodat. Părea un mutant pe jumătate îmbrăcat, vibrând la trecerea unor maşini mai grele care scuturau podeaua. Vibraţiile lui adânci, venite din măruntaiele pline de fire de bronz, scoteau uneori mici armonii. Balaurul cânta câteva secunde şi amuţea la fel de neaşteptat.

Bătrâna nu era niciodată înăuntru. Ceva din temperamentul ei cerea să stea afară, să comande şi organizeze bucătăriile, grădinile, curţile. Venea uneori să aducă felia imensă de pâine cu unt şi gem, însoţită de cana cu cacao. Le lăsa pe o masă şi întreba, în timp ce ieşea deja: „Te joci bine?”.

N-am ştiut niciodată ce înţelegea ea prin a te juca bine. Abia astăzi, când am furat realmente un cârnat afumat din podul madrei şi l-am muşcat cu furie, mi-am amintit de întrebarea neutră a Bătrânei. Cum te poţi juca bine? Să ai folos din joacă? Să te simţi tu bine, jucându-te? Să stai liniştit din alte puncte de vedere, să nu deranjezi adulţii adică? Să descoperi lumea singur, prin joc, fără să mai apelezi la cei mari? Să fii pur şi simplu un copil cuminte, care nu are nimic în cap? De ce ne jucăm, de fapt?

– Nu-mi strica... giulgiuuuul! râde ea pentru că se gâdilă mereu când îmi bag fața acolo. Fumezi pentru că nu ți-a dat preaiubita ta madre laptele ei matern. O să mori – şi am informații sigure în privința asta – din cauză că nu ai băut tot laptele madrei tale, că l-ai înlocuit cu gudronul puturos din țigări...

– Psihanalisto! urlu şi din nou mă arunc peste ea. Giulgiul nu mă deranjează deloc. L-a croit pe măsura ei şi a ajuns o rochie chiar şic. Îi stă bine chiar aşa, deşi a rămas cam grasă. Iar fața ei arată bine, e mult mai tânără decât mi-o amintesc eu.

– Arăți trăznet! îndrăznesc eu.

– Te cred!

– De ce ai zis atunci când te-am visat, că nu tu vii după mine, ci îngerul Gabriel?

– El se ocupă de cei nou veniți. Şi nu mai mânca din carnații ăia!

– Îmi fac bine. La memorie, la sensibilitate...

– Hohooo! La bunică! Îți chemi bunica cu cârnații! Nu te mai întoarce acolo unde nu mai ai voie. O să oboseşti, o să-ți fie tot mai dor şi timpul tău e tot mai scurt. Nu trebuie să-l pierzi cu dorul.

– Mă simt bine când mi-e dor. Îmi amintesc cine sunt şi, de fapt, îmi dau seama că nu sunt cineva anume, ci doar un morman de senzații organizate după anumite reguli stabilite de alții. Când mi-e dor sunt fericită. Adulmec lumea şi o accept ca pete de culoare, ca mirosuri, ca stări date de culori şi arome. Lumea e atunci reală, pot s-o ating, pot s-o absorb, s-o inhalez.

Cade pe gânduri şi, cum stă în rochia ei mortuară, cu trenă, pare puțin anacronică. Parcă nu s-ar simți în largul ei aici, se uită înjur ca unul care aştepta să găsească

altceva sau altfel.

– Eşti dezamăgită?

– E greu să fii dincolo şi să ştii tot. Şi să vezi că aici toţi înţeleg greşit, iar tu nu-i poţi ajuta.

– Îţi dai seama că nu mă sperii? Că dacă nu înţelegeam câte ceva, în mod firesc, m-aş fi speriat? Doar că nu pot să-mi depăşesc condiţia. Încă. E o chestiune de timp. Am răbdare şi, cât stau aici, în cerc să omogenizez senzaţiile şi să trag o concluzie.

Bătrâna n-a mai vrut să vorbească. A adormit în fotoliul liber şi până la urmă a murit încă o dată. În locul ei a rămas o aromă de frunze uscate şi cârnaţi de casă.

Dispariţiile lui padre din arealul comun, plin de fetişuri familiale, aducea vidul din care mai târziu se năşteau monştrii geloziei. Ne-am dat seama că toţi eram geloşi pe escapadele lui, din motive diferite. Era singurul care îşi permitea să înşele pe toată lumea fără să-şi pună problema consecinţelor. Dacă madre se închidea în tăceri-tabu, noi, ceilalţi, complotam feroce împotriva lui, convinşi că o facem pentru cauza ei. În definitiv eram furioşi că trebuia să ducem aceeaşi viaţă, fără a-l avea părtaş şi pe „domnul”. Singura care era direct lezată, se sustrăgea urii comune. În jurul lui padre s-a ţesut un păienjeniş de resentimente submaritale, adiacente. Adulterul devenise general, afecta toată populaţia de indivizi aflaţi sub „tutela” unui pater familias inconştient, iresponsabil.

Când bătrânii se senilizează, tinerii devin, forţat,

„bătrânii înțelepți”. Trădările lui îl făceau să semene, ca responsabilitate, cu un bătrân zaharisit, pe care unii îl ignoră iar alții îl resping, încerc să încropesc amintiri din senzații de acum traductibile. Dacă ar fi să redau un tablou al trăirilor frustrante, el ar putea fi descris cam așa: padre, părul dat pe spate, agitație, privire de vultur, rictus de nervozitate, ieşit pe uşă, intrat pe uşă, grădină în fundal, câine pe trepte, bătrână, privire de reproş, madre, atitudine aristocratică, prea demnă pentru situație, frate, tânăr, hippy, uniformă de licean cu pantaloni evazați, frig vara şi cald, iarna, atenție distributivă la mirosuri, lumină şi tonuri reci, pian, senzație de vomă, emoție, teatru, suntem foarte bolnavă, murim... murim dacă padre pleacă, indiferență totală, nimeni nu are timp de înscenări puerile, toți par să ştie că nu mor eu aşa de uşor, al naibii că nici nu mor! stupoare, bătrâna stă pe lângă mine un minut, până se lămureşte, copilării! Truc cu adresabilitate generală, vreau să fiu păsuită, să nu mai îmi bat capul cu plecările lui, vreau să mă joc naibii, să mă joc până pleznesc, să sar din copaci, să-mi rup oasele într-un raid cu bicicleta pentru adulți, să zbor, să mă duc în cer unde să văd totul de sus, verbul meu e a vrea, totuşi, nimeni nu pare să țină cont, padre devine sursa neliniştilor, *pattern-ul* fricii viitoare de trădări, nu-l poți iubi pentru că îți face rău, nu se lasă naibii iubit...

– Există vreo deosebire între trădările doamnelor şi cele ale domnilor?

– Da. Doamnele înşeală domnii cu alți domni şi domnii pe doamne cu alte doamne.

– Se poate eradica?

– Nu. Se poate doar accepta. La rândul dumneavoastră veți înşela, veți face exact ce a făcut padre

cel stigmatizat.

– Dacă înşeli pe toată lumea, cine e victima?

– Dumneavoastră. Cu siguranţă veţi preacurvii numai ca să răzbunaţi acea biată copilărie sterilă, pe care mai curând v-aţi construit-o din fragmente de imagini decât aţi trăit-o propriu-zis. Nu întâmplător i-aţi mărturisit lui padre prima dumneavoastră escapadă amoroasă, deşi la ora aceea aţi uitat de mult ranchiuna, aveaţi deja propria dumneavoastră viaţă... Dar ştiaţi, instinctiv, că bărbaţii suportă cel mai greu ideea ca fiica să se „tăvălească" cu un „străin". Şi apoi, nu vă făceaţi probleme cu mine, care eram poate mai intolerantă în materie de amor – pătită –, dar care eram, la urma-urmei, femeie. Ştiaţi că în ciuda micului „scandal" pe care chipurile îl voi face, vă voi aproba. Nu moralmente, se înţelege.

– Se subînţelege.

– Sunteţi vicleană. Aţi procedat exact cum trebuia: aţi lovit tatăl şi aţi „răzbunat" mama.

– La ora aceea n-am premeditat nimic.

– Toată adolescenţa aţi fost revanşardă, aţi plănuit să plătiţi cu aceeaşi monedă, dar nu ştiaţi cum. Până la urmă viaţa v-a oferit ceea ce trebuia: un specimen sinistru, care vă adora, dar pe care dumneavoastră l-aţi folosit drept cobai ca să vă umiliţi tatăl. Ştiaţi că, după ce mi-a comunicat vestea, comentariul lui a fost cam acesta: „Cel puţin dacă nu era atât de hidos!"

– L-a deranjat amănuntul?

– Se simţea trădat pe toate planurile! Fiindcă a fost toată viaţa un bărbat frumos, nu şi-a putut imagina că fiica lui poate accepta unul urât. Deşi ştim că frumuseţea, la un bărbat, nu are tocmai o importanţă crucială.

– Asta o ştim noi. Ei nu sunt siguri. Dar, într-adevăr, urâții pot fi fascinanți când sunt deştepți. Frumoşii sfârşesc prin a plictisi pentru că trăsăturile lor fiind de obicei regulate, nu se pot metamorfoza sub stimulul impulsurilor interioare. E vorba de simetrie: frumoasă, dar monotonă. În timp ce urâții, şi ar fi timpul să folosim de acum ghilimelele, devin mereu altcineva, dacă, repet, sunt deştepți. Ceea ce spun, o lumină care cade dintr-un anumit unghi, felul în care privesc îi face să pară mai frumoşi decât frumoşii. Vi s-a întâmplat să observați fenomenul?

– Mulți mi s-au părut interesanți. Nu le-aş zice chiar frumoşi, dar interesanți, da. Şi uneori e mai mult decât suficient ca să vrei să stai lângă ei toată viața. Ținând cont şi de alte calități, bineînțeles.

– Aş zice că, în afara faptului că trebuie să fie foarte inteligenți, urâții, ca să pară frumoşi, trebuie să aibă de fapt toate calitățile posibile!

– Multe derivă deja din inteligență, iar altele tocmai din conştiința faptului că eşti urât. Aşa că *ne-am aranjat, fetițo!* Urâtul e cel mai bun!... Şi mă uimeşte că am ajuns să stau la taclale cu dumneavoastră!

– Nu mi-ați spus niciodată cum a fost în pod, când l-ați găsit!

– A fost ca şi când m-aş fi urcat la mansardă tocmai ca să constat decesul. Încă de pe trepte am ştiut că padre al dumneavoastră nu s-a urcat acolo ca să se bucure de priveliştea grădinilor văzute de sus. Nu-l interesau peisajele, nu avea reverii. A urcat acolo pentru că, după ce ultima injecție nu şi-a mai făcut efectul, i-ați spus: „Dacă tot ceea ce e omeneşte posibil nu te mai poate ajuta, ar fi cazul să te ajuți puțin singur. Eu cu asta te mai pot ajuta!”

– Cu *o idee,* am mai spus-o. În plus, nimeni, nici chiar el, nu mai suporta strigătele. Era ceva care nu i se potrivea: să urle de durere. Trebuia să se termine. Şi trebuia să se hotărască chiar el să pună capăt. Urla a moarte, madre, trebuie să vă amintiți.

– Nu-mi amintesc nimic.

– Nu poți fi partenerul cuiva, ci doar dresorul. Atât „fiara", cât şi „omul" sunt la fel de decişi să domine, aşa că, în funcție de partea de care te afli, ideea e să nu cedezi. Dictonul latin îşi are aici adaptarea: dacă nu putem fi decât lup pentru celălalt, şi altul nu poate fi decât tot fiară pentru noi, singura modalitate „creştină" e să nu-l omoram, ci dresăm. O viziune ecologistă asupra semenului. Pentru că a-l iubi doar se pare că nu-l impresionează prea mult. Sau nu e suficient pentru instinctul lui primar.

– Şi atunci, biciul! Nu doar pentru femeie, ci pentru oricine nu e tu însuți. Binele cu forța. E singura şansă. Altfel cădem toți, în lanț, ne tragem unii pe alții în mocirlă.

– Aveți o optică stranie. Nu că nu aş fi cumva de acord cu baza teoretică a dresajului pe care îl propuneți, dar am îndoieli privind şansele de reuşită.

– Eşti bun, primeşti totul, refuzi să fii bun, îți muşti limba de durere. Cu timpul se va crea un reflex al binelui, prin durere.

Madre şi-a lăsat ochelarii pe nas şi m-a privit ca pe o creatură străină de ființa ei. Apoi a izbucnit în râs. Şi-a

împins din nou ochelarii pe nas, ca să mă vadă, nu mai bine, ci mai aproape de imaginea pe care i-am propus-o eu.

– Vă convine?

– Nu veți fi niciodată fericită, dar probabil veți triumfa la fiecare mică reuşită. Şuieratul biciului vă va da o satisfacție mai mare decât un eventual rezultat pozitiv. Să nu ajungeți să vă amăgiți doar cu mijlocul, uitând de scop.

– Îmi place să lovesc şi să constat că, după fiecare lovitură, „victima" îşi ridică capul spre cer şi nu şi-l coboară în tină!

– Loviturile nu încovoaie, ci îndreaptă un spate strâmbat printr-o postură defectuoasă.

– Exact. Dar nu-mi place că începem să fim de acord! De ce nu l-ați lovit niciodată pe padre?

– Mi-a fost frică.

– Aşadar, nu ideea că ar fi sub demnitatea dumneavoastră să „vă bateți"?!

– Acesta era motivul pe care mi-l ofeream ca să justific pasivitatea mea.

– Cu timpul ați ajuns însă destul de agresivă, dacă prin agresivitate putem înțelege o privire feroce.

– Am ajuns la concluzia, funestă pentru mine, că şarpele e modelul nostru. Că trebuie să imobilizezi „inamicul". Iubirea, devotamentul, încrederea totală nu mi-au fost benefice. Relația se întemeia pe principiile dresurii. Dacă se purta bine, mă purtam bine, dacă „rânjea colții", „pocneam din bici". Alternanța bine-rău e singura metodă prin care se menține relația într-o stare de echilibru. Dacă te porți prea bine şi faci asta tot timpul, binele îşi va pierde valoarea, devii banal pentru celălalt, te

ignoră. În timp începi să fii exploatat, fățiș sau subtil, începi să te simți tot mai lipsit de importanță chiar și în ochii tăi, te pliezi și te usuci. Atunci încep compromisurile, plafonarea, pierderea bucuriei de a trăi alături de celălalt, dar chiar și de unul singur sau cu alții. Nu mai vrei nimic. Uiți că ți-ai dorit vreodată ceva, că ai fost altfel. Dacă te porți prea dur, ești instransigent și egoist tot timpul, celălalt va fugi spre blândețe, înțelegere, compasiune! Nimic nou, de altfel. Toate aceste „tertipuri" se impun pur și simplu, devin, culmea, înțelepciune!

– Nu există încredere absolută?

– Nu. Vreți să vă mint?

– Da.

– Înțelegeți ce doriți din scurta mea expunere. V-am spus opinia mea, dar veți avea ocazia să verificați *prin* viața dumneavoastră toate aceste ipoteze. Pentru mine sunt deja fapte consumate. Concluzia e clară. Mi-am pierdut entuziasmul față de oameni, dar, să nu uităm, și eu sunt doar un om. Probabil n-am oferit nimic altceva decât am primit.

Discuțiile cu adulții experimentați mă obosesc teribil. Transpare din vorbele lor o sfârșeală existențială, de parcă relatându-ți viața sau experiențele lor îți aspiră o parte din energia vitală. Încep să-i evit, pe cât posibil. Prefer să-i văd de departe, să le fac cu mâna, cât cinism!, cu batista, să le zâmbesc serafic din pozele cu care își înșeală așteptările în ușă. Instinctiv ei mă caută, iar eu mă eschivez. Cu cât îmbătrânesc mai mult, cu atât mă caută

mai asiduu. Mă simt deposedată. De câte ori merg la madre în vizită, un cârd de venerabile doamne îmi dă târcoale cu insistenţă, cu daruri şi vorbe bune, încearcă să mă ocrotească parcă de relele vieţii, în timp ce eu nu vreau decât să plec cât mai repede din locul cald, saturat de experienţă de viaţă, parfumat cu arome de vechi. Una din doamne are chiar parfumul morţii imprimat în haine, în pielea încă frumoasă, în mâinile calde şi pufoase. Un sentiment de compasiune şi groază mă anihilează pentru câteva minute. O privesc mereu dintr-o parte, nu vreau să-i înfrunt privirea blândă, penetrantă, care se vede pe sine în mine. Nu vreau şi reflexia inversă. Prefer să stau departe de bătrâneţe ca de un cadavru. Oh, sunt nemiloasă, ştiu, nedreaptă şi iraţională chiar, dar mirosul acela de flori veştede şi esenţă de trandafir îmi răvăşeşte *maimultdecâtsufletul.* Până şi prăjiturile ei au un gust de moarte, deşi sunt bune, se topesc în gură. Ca gelatina descompunerii. De câte ori sunt lângă ea, singurul lucru bun şi onest pe care l-aş putea face pentru ea, ar fi să suflu asupra ei din vitalitatea mea, năbădăioasă încă. Să-i dau o doză considerabilă din sângele meu, toxic, dar tânăr. S-o iau pe o pajişte şi, îmbrăcată în trening, s-o pun să alerge, să sară în pasul ştrengarului, să se rostogolească prin ierburi, să se cațere agilă în copaci. Să moară cel puţin într-un peisaj feeric, îmbătată şi împrospătată de aromele câmpului, şi nu în patul ei transpirat, plin de sucurile senectuţii şi de acarienii invizibili, îmbătaţi de acestea.

Pentru că, de ce să mori „în patul tău”? Ce importanţă are unde mori când *tocmai* pleci pentru totdeauna din locul acela? Dar de ce să mori acolo unde ai tot stat? De ce să nu mori măcar într-un loc nou, luminos, bine mirositor? Ca ultima imagine să fie una nouă,

proaspătă, asemeni celor care vor urma dincolo. Tocmai, aş zice, fiindu-ţi dat să pleci pentru totdeauna din arealul tău, e mai bine să te pregăteşti încă din viaţă pentru noile şi minunatele călătorii inedite care vor urma. Categoric, nu trebuie să ne legăm de nimic din viaţa asta, nici măcar de pat!

Nu mai am cu cine să mă răfuiesc, pe cine să dau vina, nu mai pot să mă simt victimă. Cei cu care puteam „victimiza" ori au murit şi sunt fericiţi sau nefericiţi acolo, în lumile lor ori sunt prea bătrâni ca să mai fie incriminaţi. Am rămas faţă în faţă cu doza mea de nemurire, singura căreia mai am să-i dau socoteală. Până la ea mai am un rest de viaţă. Variabil. Dar, oricum, un rest. Îl poţi trăi cu elan sau îl poţi folosi pentru pregătirea nemuririi. Am luat de la padre exact ceea ce am înfierat, ba, mai mult, practic cu aceeaşi inconştienţă acelaşi stil de viaţă, aceleaşi instincte... Nu poţi să nu-l „copiezi" pe cel care a dus-o bine. Cu atât mai mult cu cât conţii deja o parte din el. N-am făcut decât să „copiez" restul.

Padre părea s-o ducă bine. Toţi îl aşteptau, copii şi soţie, amante, prieteni, colegi de pahar, camarazi de pescuit, da, până şi vecinii cu care îşi îngăduia câte o cozerie. Cei iresponsabili faţă de viaţa altora au succes. Infidelii şi infidelele devin deseori modele, idoli, termeni de comparaţie, exemple de „reuşită în viaţă". Cu nonşalanţă îşi trăiesc existenţa scurtă ca pe o zi de vară, la picnic, înveninând încă alte zeci de vieţi. Apoi, continuând noi departajarea, bărbaţii sunt întotdeauna mai simpatici

decât femeile. (Gând de ruminat: de ce bărbații mai mult?). Ei sunt simpatici când sunt beți, când mint, când trădează, când vorbesc tâmpenii, sunt simpatici, dar aici putem folosi deja ghilimelele, chiar şi când sunt nişte pedanți sterili, lipsiți de simțul umorului. Femeile aproape că nu sunt niciodată simpatice, ci eventual frumoase, eventual şi deştepte, ceea ce nu e chiar o plăcere, (un fermier englez din secolul al XVIII-lea spunea că femeia deşteaptă e ca o oaie cu coadă lungă: nu-i creşte prețul), eventual oneste. Pot fi simpatice când sunt grase, volubile şi ştiu să facă plăcinte! Sau când sunt bătrâne şi au depăşit de mult dezagrementele climaxului – când, de regulă, sunt infernale, isterice, sinistre, frustrate, păroase pe unde nu trebuie şi spâne pe unde încă nu ar trebui şi fumegă de nervi pe coridoare! Da, când sunt bătrâne, grase, gătesc bine şi îşi uită ochelarii pe nas, dar continuă să te vadă bine, deşi susțin că nu văd nimic pentru că nu ştiu unde naiba şi-au pus ochelarii. Dacă sunt şi senile, atunci sunt cu adevărat nişte simpatice! însă, să nu uităm, de obicei când sunt bătrâne devin vrăjitoare, lucru din nou de temut, oribil, respingător. Practic, femeia nu are de ales decât între a fi categorie sexuală sau vrăjitoare bătrână. Între mamă posesivă-soție enervantă-soacră acră şi farmazoană. Celălalt sex, rămas singur între rău şi rău, e bun. E admis, acceptat, tolerat, trecut cu vederea. De cine? De bărbați şi de femei. Lipseşte cu certitudine al treilea sex, cu titlu de observator federal, de trupe ONU, de Curte Marțială.

Ei bine, mi-am zis, voi avea mai mulți amanți decât amante a avut preastimabilul meu padre, dar nici un soț. Nici un încornorat la casa noastră! Asta aşa, ca să-i dau clasă lui padre!

Madre a avut un rictus de dispreț:

– Nu aveți pic de noblețe! Vă răfuiți cu un dobitoc... mort!

M-am uitat la madre. Mă privea crâncen, cu figura ei de zile mari, figura cu care, la cincizeci de ani, l-a dovedit pe padre, în sfârşit, lăsând deoparte noblețea cea dezavantajoasă, înghesuindu-l între uşi. Padre s-a dat înapoi, mai curând surprins decât furios:

– Dai în mine?!

– Acum îmi permit: am cu opt kilograme mai mult şi, la nevoie, te strivesc pur şi simplu!

– Ai dat în mine?!

Mult timp de atunci încolo padre a umblat dând din cap ca o țestoasă nedumerită. „A dat în mine? În *mine*?!" Strânsoarea între uşi, aşa, pe neaşteptate, l-a făcut pe padre să arate ca un şarpe uscat la soare. Niciodată nu a arătat el aşa, smochinit şi deshidratat. Îmi părea chiar rău de el.

De meditat: toți răii îmbătrânesc şi devin umili, stafidiți, trebuie serviți, îmbrăcați, schimbați. Nu trebuie să ne fie frică de răi dacă avem destulă răbdare să aşteptăm să îmbătrânească. Spectacolul se termină într-o zi şi lumea pleacă. Dumnezeu e actual şi bătaia lui e ruptă din rai.

Cineva trebuia să joace acest rol. Noi, oamenii suntem şi uneltele destinului, cu atât mai mult fiii pentru ascendenții lor. În fapt nu l-am asasinat, l-am lăsat doar să înțeleagă că ar fi o datorie de onoare s-o facă el. Cred că padre a fost ultimul om de onoare pentru viitorii cincizeci de ani: a privit în adâncul angoasei lui şi a văzut că nu mai e nimic. Şi-a asumat gaura neagră, a înțeles că nu a fost nimic, după ce toată viața a trăit cu sentimentul că a procedat bine, că a avut succes, că şi-a dus la bun sfârşit rolul de tată (procreând două exemplare, unul de fiecare sex). L-am încurajat doar să se uite în abis şi să se

oglindească în el. „Bestie!” a zis padre şi şi-a întors faţa descompusă spre mine. Stăteam acolo şi rânjeam: eram efectul secundar al unei vieţi prost trăite. Trăiam toată sentimentologia unui rebut, nu-mi mai lipseau decât coarnele şi ochii fosforescenţi. Cultivi un diavol când ai viciul de-a face copii.

Relaţia cu padre a devenit sublimă când ne vedeam din mers, atât cât să ne distingem chipurile, în ultima parte a adolescenţei, intervenind factorul erotic, familia a căzut în desuetudine. Fiecare avea problemele lui sexuale, refulate sau defulate, după cum era voie sau nevoie. E interesant fenomenul de egalizare care apare între părinţi şi copii la vârsta când primii sunt încă activi sexual, iar ultimii devin, brusc, după o întâlnire cu incubul, vezi sucubul. Prima ciocnire e dură – unul sau ambii părinţi află, devin hipermorali, excesivi, frustraţi sau îngrijoraţi –, apoi lucrurile intră într-o normalitate fragilă – fetele să nu rămână gravide, băieţii să nu lase vreo fată gravidă. Tensiunea cea nouă schimbă familia cu copii mici într-o familie de tip nou, familia omogenă sexual, debilă, dar matură, cu chiu cu vai.

Confesiunea aceasta trebuie să fie neapărat puţin fornicativă, altfel nu are nici un haz. Aş zice procreativă, dar în urma ei nu va apare nici un copil, deşi scăderea demografică îngrijorătoare din ultimul timp ar impune fiecărui om care scrie să facă tot posibilul ca prin amărâta sau prodigioasa lui operă să trimită oamenii în pat, şi lipsindu-i total de discernământ, calcul financiar – cu ce îi

creştem? – să îi determine să conceapă şi să nască în neştire nişte mici brute, copii fidele ale lor şi cetăţeni de nădejde ai societăţii odioase care se lăfăie pe un pământ bun – sol omogen, bine mineralizat etc.

Zicem că nu va apărea nici un copil pentru că noi, care scriem acum, aici, nu iubim minunatele creaturi venite pe lume fără voia lor, dar dovedind, imediat ce au avut şansa să iasă totuşi la lumină, o voinţă de a se afirma de timpuriu pe care numai o apropiată apocalipsă ar justifica-o. Adică, de ce să se ducă toţi să facă prunci pe care să-i lase apoi să zburde ca nişte cărăbuşi turmentaţi, printre picioarele noastre, ale vajnicilor adulţi cu temperament şi dorinţă de supravieţuire cu orice preţ – chiar orice preţ? –, călcându-ne pe bătături în drumurile noastre grăbite întru rezolvarea problemelor? Şi de ce să facă prunci pe care să-i vadă de la distanţă, ca pe un peisaj fabulos, cărora să le strige cu glas patern-matern: „Totul e bine? Ai mâncat azi?", după care să plece fericiţi în treburile lor – doar şi-au făcut datoria. Au procreat, au făcut fiinţa care să le dea un sens vieţii şi, să nu uităm, un pahar cu apă la bătrâneţe.

Recapitulăm: datoria de cetăţean (demografia), de creştin (umpleţi pământul), de sine (paharul cu apă).

„Am mâncat!" minte pruncul, de la minimum douăzeci de metri distanţă. Mintea lui e în altă parte. Dar totul sună liniştitor, cald, nu sunt conflicte. Pruncul va creşte oricum – e în legea firii –, va avea propriile lui probleme şi va fi, cu toate acestea, veşnic recunoscător că a fost adus pe lume de doi părinţi, că i s-a dat prilejul de a dovedi cât poate şi mai ales ce poate el pe pământul acesta.

Lumea e împăcată. Iar noi am fost subponderat

fornicativi. Suntem şi noi împăcată!

– Face enorm să te îngrijeşti atunci când eşti mai deprimat. Depresia se atenuează din momentul în care încerci s-o ordonezi din exterior, de exemplu să te speli zilnic, ca şi cum nu ai avea depresie. Să-ți schimbi aşternuturile de pat, să-ți speli hainele, să faci toate acele lucruri mărunte care îți mențin moralul la o cotă de supraviețuire.

Nu mai am coli de hârtie. Stau. Ar trebui să am remuşcări, să-mi analizez culpa criminală; dacă nu mai am foi de scris, să fac o dezbatere mentală, să caut o soluție. Sunt într-o situație limită, din care însă nu vreau să ies. Îmi place situația limită pentru că am ocazia unică de a nu o rezolva, ci de a mă găsi pe mine, cea sau cel care sunt. Când încerci s-o rezolvi, scapi de tine, te risipeşti în ceilalți şi în lume, te eludezi ca pe o regulă care nu-ți convine. Abia acum, când nu vreau să găsesc nici o rezolvare, când angoasa şi-a atins limitele şi când la teroarea culpei proprii se adaugă cea a claustrării între alți culpabili (de parcă propria agonie a conştiinței n-ar fi suficientă pentru a fi pedepsit în eternitate), ştiu că sunt ceea ce sunt. Şi mă accept pentru că nu am de ales nici măcar între două variante.

Ne-au plăcut întotdeauna strigările de la distanță. Mai ales în marile grădini unde oamenii, prinşi în ocupațiile lor pământeşti, aveau nevoie de ceilalți, fie şi numai pentru a se antrena mai bine în treaba lor. Lumea se striga cordial dintre pomi, de după tufe uriaşe de zmeură,

în timp ce noi, aşezaţi confortabil pe o creangă plină de frunze, observam fenomenul. Ca un vătaf pe plantaţie. Toţi acei oameni împrăştiaţi prin grădini, la ora fructelor, ne erau cumva vasali. Copii – suntem serviţi, în general, până la vârsta la care devenim, deodată, responsabili şi, din seniori, la rândul nostru vasali. Dar la ora fructelor suntem nobilii care stau în copac şi dirijează universul casnic de sub ei. Adulţii-furnici mişunau continuu la distanţele rezonabile, despre care am făcut vorbire deja, ridicau unelte, le lăsau să cadă, se sprijineau de ele, transpirau, râdeau sau bombăneau. Padre, pe cât posibil, nu era acasă. Vizitele lui în marile grădini ne incomodau mereu şi tot ceea ce definea prezenţa lui acolo era subscris cuvântului trifoi. Preocuparea lui, în amintirea noastră, nu era decât pentru micul teritoriu pe care creştea trifoiul, cu trei foi în general. Poate că padre era preocupat şi de alte plante, de arbori şi pomi îndoiţi de fructe, dar nu ştiu sigur.

Madre nu are nici o idee în sensul ăsta. Ridică din umeri indiferentă. Nici pe ea n-o preocupau la ora aceea grădinile. Era frumoasă, tânără şi prinţesă. Cineva a vrut chiar să-l împuşte pe padre din cauza ei. Un tip de la comisariat, parcă.

– Un tip?! Madre e indignată.

– Era şeful comisariatului militar din raion! Dotat cu pistol. Dorea să-l lichideze pe preaiubitul dumneavoastră padre, iar apoi să fug cu el şi fratele dumneavoastră, mic pe atunci, undeva în ţară...

Începe să râdă. Ni se pare foarte amuzant ca madre să fi putut declanşa pasiuni ucigaşe în diferiţi comisari raionali.

– Unde în ţară? Ţara era de pe atunci foarte bine delimitată, iar graniţele bine păzite. Din câte ştim, la ora

aceea, țara noastră era ultimul loc în care să poți începe o viață nouă, adulteră, cu un copil de trei ani, neștiut de nimeni. De altfel, nici acum țara nu pare insulă nedefrișată, deși arată destul de rău dintr-un anume punct de vedere.

– Era doar romantic și îndrăgostit. Nu conta unde fugim, ideea era să îl părăsesc pe impostor și să plec cu el.

– Era într-atât de îndrăgostit sau doar isteric?

– Era și isteric, ce-i drept.

– Și umbla cu pistolul după donatorul unuia dintre cromozomii mei „x”?

– Mă amenința pe mine că îl împușcă pe el!

– Deci nu pe el personal?

– Se înțelege! Erau prieteni și colegi într-un fel.

– Iar lui îi zâmbea? Sau ce făcea? Se uita crâncen și tăcea?

Madre râde în triluri potolite, parcă ar gâdila-o ceva în diafragmă, parcă ar vrea să scape de un corp străin prin repetate mișcări sonore ale cutiei toracice.

Simțim cum totul devine prea emfatic și prea puțin credibil.

– Oh, nu mai știu cum se purta cu el, totul e deja atât de îndepărtat și de ireal. Poate că nici n-a fost așa.

– E posibil să fantazați pe tema tinereții dumneavoastră numai ca să mă distrați?

– Nu. Îmi vine să râd pentru că mie însămi mi se pare deplasat, vetust, incredibil și totuși le povestesc. Au fost reale și, crezute sau nu, trebuie „notate” undeva, sunt pitorești acum. Poate dumneavoastră vi se vor părea cel puțin hilare și tot înseamnă ceva, tot au avut o noimă în cazul acesta.

– Ca și când ele în sine n-ar mai putea avea nici o

noimă? Nu v-ați simțit măgulită, disperată, speriată la vremea aceea? Ați simțit ceva pentru ipochimenul înarmat, în definitiv?

– Da.

– Ce? De ce aşteptaţi să pun întrebări auxiliare?

– Nu vă spun!

Şi madre izbucneşte din nou în râs, de data aceasta are un râs pregnant, colorat, ca de tânăr care, constrâns să fie serios (ochii profesorului pe el!), se abține cu atât mai greu de la râs şi atrage toți ochii asupra lui izbucnind în cele din urmă într-un hohot isteric. Cu toții am trecut măcar o dată printr-un asemenea moment critic: să n-ai voie să râzi şi tocmai atunci totul să ți se pară grozav de amuzant şi să începi să râzi ca un animal!

– Vă rog să vă calmați, spun ostentativ serioasă. Madre e de acum copilul, iar eu, mama.

Prezentul din flori. Bastard. Prezentul trăit pe mai multe paliere temporale.

Din toate amintirile nerezolvate, pe Rozmarina n-o pot în nici un chip cuprinde într-o formulă licită, n-o pot sublima. Rozmarina, dintr-o copilă cuminte ce ar fi putu deveni şi femeie normală, s-a transformat în ceva greu de definit. S-ar pune problema dacă avem viciul în sânge sau îl dobândim. Temperamentul, zice Pavlov, e multă genă şi ceva mediu social, e sistem nervos. Caracterul e mai mult mediu, deprinderi. Rozmarina a devenit o matcă! Nimeni n-ar gândi că în apartamentul ei, aşezat înghesuit între alte atâtea apartamente, la un etaj înalt din care se vede cimitirul cel mai întins din tot oraşul, se dezvoltă o celulă matriarhală de cea mai veche sorginte.

Dând filmul înapoi, în acea zi de vară funestă pentru ea, dar şi pentru noi – fiindcă ne-a alterat pentru totdeauna sistemul de valori – când transformaţi în pieiroşii ne-am îndeletnicit cu spionarea arsenalului genital al unui venerabil, trei fete şi un băiat înnebunit de groază – oare ce a fost în mintea lui văzând ce urmează să i se întâmple? – Rozmarina a început să se metamorfozeze lent, devenind o *domnişoară cantitativă.* E posibilă asocierea termenilor?

Pe Rozmarina a obsedat-o tot mai mult cantitatea. Iată, numai scriind aşa ceva te perverteşti. Ar trebui să gândim, să spunem şi să scriem numai cuvinte frumoase, pure ca să rămânem integri. A scrie însă despre ea, Rozmarina, ascunsă şi acum într-un apartament obişnuit, nici modest, nici luxos, reproducându-se acolo în linişte, cu tot mai mulţi taţi – obsesia sunt taţii, nu bărbaţii –, aruncând în lumea veninoasă tot mai multe replici, cu zestrea lor de temperament şi cu şansa lor de caracter, înseamnă a spune că Rozmarina *supurează* viaţă.

Ultima dată când am vizitat-o ca pe un exponat de muzeu, când curiozitatea ştiinţifică a învins şi am avut puterea să sun la soneria obişnuită a apartamentului ei fără nimic suspect, m-a primit fericită – întotdeauna e fericită când mă vede, parcă aş fi o soluţie în carne şi oase la uşa ei, poate aş putea să-i explic ce se întâmplă – într-un halat de mătase care îi ascundea cu greu rotunjimea, veşnica rotunjime.

– Iar m-ai prins gravidă! râde ea şi pare chiar o femeie însărcinată aflată în plină înflorire a maternităţii. Doar dacă în momentul următor la uşă nu s-ar iţi nenumărate capete de bărbaţi îngrijoraţi pentru următoarele: cine e vizitatoarea? Dacă e ea, adică eu care

scriu, nu cumva trebuie s-o servim cu ceva, să nu se deranjeze matca? Trebuie luat ceva de jos, adică de la parterul îndepărtat, ca să suplinim lipsa a ceva care ar fi trebuit să existe? Simplă curiozitate – alt chip de femeie, slabe amintiri dintr-o viață poligamă.

– Nu te-am prins niciodată altfel, cel puțin de când ai tăi şi-au luat mâna de pe tine.

Rozmarina râde jenată, dar nepăsătoare totuşi. Nu mai poate fi chiar ruşinată, asta înseamnă să rămâi „între nişte limite".

Abia terminăm uvertura şi în camera mare, plină de fotolii aşezate în semicerc în fața televizorului, năvălesc toți acei tați în aşteptare, ocupându-şi locurile, cu mici certuri pentru brațul câte unui fotoliu mai confortabil („eu stau de obicei aici"). Rozmarina le strigă plictisită să termine şi să se aşeze care unde poate. „Doar aveți exact atâtea câți sunteți! Fotolii, vreau să zic..." şi râde cu subînțeles.

– Altfel?

E formula de începere a sfatului. Ca la țară, când se întâlnesc vecinii, în straie de sărbătoare, duminică sau de Paşti şi n-au nimic nou să-şi spună, dar ştiu că trebuie să-şi spună ceva: „Altfel?".

– Nu toate femeile cu care suntem sau am fost, începe unul, un mustăcios volubil şi amabil, vor să ne facă un copil.

– Aşa a început totul, aşa ne-am strâns la Rozmarina. Ei îi place să-i facă. Îi place totul, şi concepția, şi executarea! adaugă altul, un spălăcit cu care n-aş fi crezut că Rozmarina ar face vreodată altceva decât cel mult proiecte Phare.

– Şi soțul, Vergiliu parcă, unde eşti? întreb eu şi

îmi întind capul să-l descopăr pe primul soț al casei, probabil și vătaful celorlalți.

– Eu? și figura lui obosită, cătrănită, dar resemnată și înțelegătoare apare dintre ei. Toți îi fac loc, își trag fotoliile mai în spate, cu un fel de respect, „începe meciul imediat" se aude de undeva o șoaptă.

– Care ai îndrăznit? sare Rozmarina.

– Nu începe nici un meci, stai liniștită, spun toți și se strâmbă spre prostănacul care a îndrăznit.

– Vergiliu, cum suporți tu situația? întreb și apoi către ea și ceilalți. Vezi bine, el e în situația cea mai ingrată!

– Nici noi nu suntem chiar fericiți, în definitiv el e cel de drept, spune unul brunet.

– Ba chiar l-am elimina dacă ar fi posibil. Dar nu se face!

– Să nu te uiți în gura lor, se repede Rozmarina. Sunt toți niște fandosiți ipocriți. Se acoperă între ei, se disculpă, fug împreună la meciuri, pe ascuns...

Pentru că ei sunt uniți întotdeauna, chiar și rivali dacă sunt. Rivalitatea lor nici măcar nu e autentică. Uită-te la ei cum vibrează în așteptarea pruncului, cum așteaptă să-l împartă și crească împreună în spiritul lor misogin! Nici unul nu e sigur că el e tatăl, dar ei văd partea bună a lucrurilor: că oricare din ei ar putea fi tatăl. La naiba, nici eu nu sunt atât de sigură pe maternitatea mea pe cât aceşti famelici siguri pe paternitatea lor!

Rozmarina se uită crâncen peste toată adunarea de inocenți, lăsați în fundul fotoliilor pe care cu greu au reușit să și le împartă. Fiecare se uită în altă parte, nici unul nu-i înfruntă privirea verde, de scorpie. Rozmarina, ca pe o scenă imaginară, stimulată poate de singura prezență

feminină, se scoală, îşi plimbă pântecele uriaş prin faţa fiecărui ipochimen şi perorează:

– Îi vezi? Stau cuminţi, pleoştiţi, poţi să le spui orice, nu-i interesează decât nenorocitul de făt pe care eu, Mama, Uzina vie, îl port în mine ca pe un vierme uriaş. Dacă îi pocnesc – şi îl pocneşte pe unul, un şaten ochios, peste faţa mirată – îndură, se fac că nu simt, că nu le pasă (şatenul, ca un motan şmecher, întinde mâna spre burta din faţa lui, un gest de mângâiere rămas în aer, Rozmarina îi dă peste mână cu sete), pentru că nu-i interesează decât să-şi vadă specia perpetuată. Sunt în stare să mă facă să cred că eu simt cea mai importantă pe lumea asta, şi aşa e, încă două luni până vomit produsul finit...

– Eşti oribilă! îndrăznesc, fără să-mi pese, aproape la fel de indiferentă ca toţi acei genitori în prostraţie.

– După care, stai să termin! după care, ah, simt că mă apucă contracţiile...

Ansamblul de căluşari se agită brusc, la auzul cuvintelor magice.

– E doar în luna şaptea...

– Ar fi primul caz?!

În jurul matriţei se strâng trântorii, o acoperă cu zelul lor, ai zice că are loc ultima orgie a secolului. Dintre ei, Rozmarina, invizibilă, strigând:

– Şi ştii de unde mi se trage? De la minunea aia văzută în hazna!

Mă strâmb, nevăzută de nimeni.

– De la infamia aia! De atunci mi s-a arătat mie că trebuie să-i *am* pe toţi! Pe toţi copiii! Se înţelege, nu?

– Nu, strig ca să mă fac auzită.

În încăpere bărbaţii zumzăie iar eu ies uşor, trăgând după mine uşa de apartament nici modest, nici

luxos, în spatele căreia nimeni nu bănuieşte ce se întâmplă.

Nimeni nu ştie ce se întâmplă cu adevărat... Revistele ne învaţă să fim seducătoare, da, ne învaţă, cred ei sau ele, că totul e la limita decenţei, poate puţin flirt, puţină luxură, cum să ne arătăm sânii, muşchii, cum să ne parfumăm ca să suplinim feromonii, dar revistele şi ştiinţele nu ne învaţă cum deviem, cum vrem tot mai mult, cum devenim obsedaţi, nevropaţi, psihopaţi mai apoi. Despre toate acestea nu ne învaţă nimeni, sunt lucruri care se constată, despre care se fac reportaje cu-tre-mu-ră-toa-re, pentru vindecarea cărora se plăteşte. A scrie despre aceasta te perverteşte deja. Dă idei. Idei morbid-obsesive. Ideile mari, nobile se înfig doar în creierele pure. În restul creierelor se implântă ideile mediocre, mucilaginoase: scrot-vagin, bere-mici, bani-maşină.

Patru am fost martorii evenimentului din hazna. Pentru început toţi patru ne-am lăsat fascinaţi.

Mă întorc zâmbind spre cimitirul în faţa căruia e blocul, în care e apartamentul despre care nu se ştie mare lucru. Lumea dinăuntru – o lume întreagă, aparte, un microcosmos viermuitor, ce fermentează – îşi plăteşte chiria, gazele, curentul, gunoiul, liftul... În rest, nu e treaba nimănui.

Totuşi, eu am fost primul soţ, aşa cum gorila a fost primul amant. Întotdeauna altcineva e primul.

Madre ne-a avertizat. Va veni o zi în care, cu tot regretul sau cu bucurie, vom constata că ne-am întors de unde am pornit. Ne atrofiem şi, dacă nu avem apanajul maternității, devenim nişte fecioare uscate. Preacomentata menopauză. Termenul de „pauză" i se părea comic: nu e nici o pauză, e pentru totdeauna. O pauză nu strică nimănui, dar când e definitiv, ceva poate părea atunci formidabil. Abia când totul se termină îți dai seama că a fost minunat. Ce a fost minunat nu mai are importanță. Urmarea: atrofieri de muşchi delicați, uscăciuni, hirsutism, pierderi în greutate ale minusculelor organe şi „organicole" interne, voce bărbătească sau pițigăiată, delir de gelozie, hipersexualitate – exact atunci când nu te mai prinde! –, goluri afective, un pubis golaş, stafidit...

– Vă rog să vă opriți! am strigat.

– De ce tunați aşa? a avut amabilitatea madre.

– Nu mai suport, am strigat şi ne-am acoperit ostentativ şi inutil urechile.

– Fiecare trebuie să fie pregătit să se întâlnească față în față cu imaginea lui dizgrațioasă, la un moment dat. Ca atunci când te uiți într-o oglindă diformă şi te vezi reflectat diform. De pildă cu nasul mai scurt decât un rât şi cu gura turtită ca la broască!

Madre râde.

– Asta e! adaugă.

– Cel puțin te liniştești în cele din urmă?

– Oboseşti să te îngrijorezi, oboseşti chiar să îți fie silă de ce-ai ajuns. Şi te liniştești.

– Te simți din nou fecioară?

– O, da! O fecioară perversă, care ştie atât de multe încât îi ajunge ca material brut pentru rememorări în tot restul zilelor, nu multe, care i-au mai rămas.

– De ce râdeți?

– De ridicolul situației. Îmbătrânim urât, fizic vorbind, pentru că suntem construiți în așa fel încât să fim și pedepsiți până la urmă.

– În cazul ăsta e mai bine să mori tânăr!

– E mai bine, poate, dar nu se întâmplă întotdeauna. Vedeți și dumneavoastră câte preafrumoase persoane ajung niște babe vrăjitoare, niște „Talpa iadului", caricaturi a ceea ce au fost...

– Nu toate.

– Nu toate. Celelalte au murit la timp, e drept.

– Copilul meu a înnebunit, a strigat madre într-o zi și s-a ridicat brusc din șezlong ca pentru a contempla în voie soarele nostru de pustă, gras și portocaliu, lăsându-se peste grădinile din ce în ce mai mici.

În ce mă privește, aș mai fi avut de povestit încă multe întâmplări cu madre, unele ruşinoase, altele aproape mărețe. Confesiunea, ne avertizează un bătrân indian pe care noi îl iubim foarte mult, e ca un ritual păgân: întreruperea ei poate duce la crime. A te destăinui înseamnă, în fond, pentru cei mai mulți oameni, să poți merge mai departe, dacă nu despovărat de vină, în orice caz absolvit de grija de a mai căuta justificări.

Madre a dispărut însă la timp undeva pe aleile parcului grădină, o vreme auzindu-i-se încă pocnetul ritmic al bastonului. Într-una dintre camere mi-a lăsat portretul lui padre, fără ramă. Desigur că o dăruise cuiva, cum face cu toate lucrurile care nu mai reprezintă nimic pentru ea. Mi-a lăsat așadar o fotografie retușată, mare, a

capului lui padre. E ridicol de tânăr, acolo, ca să-l recunosc de tată. Un băiat chipeş care s-a trezit cu doi copii puşi să-l adore cu orice preţ. Îmi vine să râd.

Madre a fost mama tuturor şi, ca să se mai ajute în istovitoarea sarcină, şi-a luat un baston. Trebuie să fi ajuns de acum în zona cu pământ reavăn, de nu se mai aude nimic...